

چاپی
شہ شہم

لہ بارہ می خود اوہ بوتان دہ دویم

منتدی اقرأ الثقافی

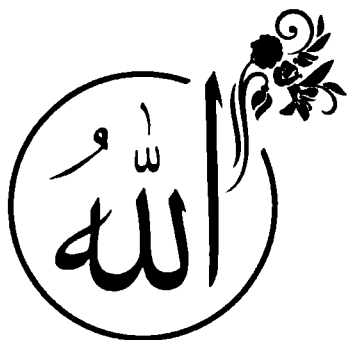
www.iqra.ahlamontada.com

نامادہ کردن و وەرگیړانی
تھیاد فہمی

SARA CENTER

له باره ی خوداوه بوۆتان ده دویم

ئاماده کردن و به کوردیکردنی
ئه یاد فههمی

ناسنامه‌ی کتیب

- ❖ ناوی کتیب: له‌باره‌ی خوداوه بۆتان ده‌دویم
- ❖ ئاماده‌کردنی: ئه‌یاد فه‌همی
- ❖ پیداجوونه‌وه‌ی: حه‌یده‌ر ئیبراهیم
- ❖ بابه‌ت: کورته پامان
- ❖ دیزاین: هونه‌ر عوسمان
- ❖ قه‌باره: ۱۴*۲۱سم
- ❖ ژماره‌ی لاپه‌ره: ۱۵۲ لاپه‌ره
- ❖ نرخ: ۳۵۰۰ دینار
- ❖ نۆبه‌تی چاپ: چاپی شه‌شه‌م/۲۰۲۲
- ❖ شویتی چاپ: ناوه‌ندی سارا- سلیمانی

له به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیبخانه گشتیه‌کان،
ژماره‌ی سپاردن ( ) ی سالی ۲۰۲۰ ی پیدراوه

ناوه‌ندی سارا

بۆ چاپ و بلاوکردنه‌وه

سلیمانی_بازاری ناویاریک_ نهومی دووم_ به‌رامبه‌ر کاسۆمۆن

ئەگەر ویستت.....

ئەم کتیبە باسی خودا و میهر و لیخۆشبوونی دەکات، پیم باش نییه، له یهک دانیشتندا یان دوو دانیشتندا بیخوینیتهوه، هههچهنده قهبارهکهی وا دهخوازیت، بهلکوو پیم باشه به چهن دین دانیشتن به چهند رۆژیکى زۆر بخوینریتهوه! وهک خوار دنیك نییه به یه کجار بخوریت، بهلکوو وهک دهрман وایه، به سوود نابیت ئیلا له چهند رۆژیکدا نه بیت و، به چهند جاریک نه بیت.....

وَيْسَءُ
قَلْبِ
أَجْمَعِ

پیشہ کی وہرگیپر

خوینہری بہرپرز، ئەم کتیبہی بہردہستت بریتیه له کۆمہ لیک کورته رامن، که باسی میہری خودا و لیخوشبوونی دەکات، هانت دەدات نزا بکہیت و ئومیدت هہبیت بہ وه لامدانہ وه، بیئومید نہبیت له ژیان و هہمیشہ و بہردہوام بگہریتہ وه بۆ لای خودا، سکاالی خہمہکانت له لای ئەو زاتہ بکہیت و نہینی و رازہکانت تہنہا له لای ئەو بدرکینیت، له پری ئەم کورته رامانانہ وه بۆت دہردہکەویت ہہتا چ ئەندازہیہک پەرورینت میہرہبانہ بہرانبہرت، چاکہ دہہینتہ پریت و خراپەت لیدووردهخاتہ وه، له خۆت باشتر کارہکانیشت بۆ بہرپوہ دەبات.

کورته رامانہکان پۆژانہ وەرگیپرانم بۆیان کردووہ، دواتر پیم باشبوو کۆیانبکہمہ وه و له گەل چہندیں گوتہی تردا له دوو تویی کتیبیکدا کۆیانبکہمہ وه ہہتا سوودی بۆ زۆرتترین خوینەر ہہبیت. ئەو وتانہی ناوی نووسەرہکەیم زانیووہ، نووسیومہ، ئەوانەشی بی ناو بوون، وەک خۆی وتەکەم داناوہتە وه، واتە بە ئەنقەست ناوی ہیچ نووسەرئیکم لانہداوہ....

وەک ئەمانہتیی گواستنہ وەش بەشیکیی باشی ئەم کتیبہ ئەو کورته وتانہیہ کہ (ئەدھەم شەرقاوی) پۆژانہ له والی خۆی دایناون. واتە ئەوہی لەم کتیبہدا نووسینی خۆمہ تەنہا ئەم پیشەکیہیہ، ئەوہی تری تەنہا وەرگیپرانم بۆیان کردووہ، بۆیہ ہەر وتہیەکت لەم کتیبہ دەرہینا و بلاوت کردہوہ، ئەوا ئاماژہ بہ ناوی کتیب و وەرگیپر بدہ،

واته بنوسریت له کتیبی له باره ی خوداوه بۆتان ده دویم، له
وهرگیزانی ئه یاد فه می وهرگیزاوه، نهک نووسینی ئه یاد فه می.....
ئه م کتیبه دیارییه کی بچوکه بۆ خوینه ره کانم، بۆ هه موو ئه و
به پیزانه ی هه میسه هاوکاریم ده که ن، جا به ده ستخۆشی بیت یان
نزیاه ک له په نهانیدا، هانیان داوم به رده وام بم له کاری وهرگیزان،
هيوادارم دیارییه کی به پیز و به چیز و سوو به خش بیت بۆ هه موو
ئه و به پیزانه ی ده یخوینه وه، له دوا ی خوینه وه ی شوینه واریکی
جوان و گه ش جیهیلیت تیاندا.

ئه یاد فه می سه نگاری

(۱)

ئەو دەمە‌ی به‌رێیه‌کدا ده‌رۆیت و نووسراوه:
چوونه‌ پێشه‌وه‌ قه‌ده‌غه‌یه... کێلگه‌ی مینه‌.
له‌م کاته‌دا، سوپاسی ئه‌و که‌سه‌ ده‌که‌یت که‌ ئه‌مه‌ی نووسیوه‌.
نالێیت ئه‌م که‌سه‌ ئازادیه‌کانمی سنووردار کردوه‌،
به‌لکوو ده‌لێیت سه‌لامه‌تی پاراستومه‌.
سنوره‌کانی خودا و قه‌ده‌غه‌کراوه‌کانیشی به‌م شێوه‌یه‌ن
ئازادیه‌کانت سنوور دار ناکه‌ن، به‌لکوو سه‌لامه‌تیت ده‌پاریزن.
خودا فه‌رموویه‌تی: ﴿ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ﴾^٤
واته‌: ئه‌وه‌ی سنوره‌کانم بیه‌زێنیت، سه‌مه‌ی له‌ خۆی کردوه‌.

***

(۲)

زۆرم له‌ خودا داواکرد و لێی گرتمه‌وه‌، گرتنه‌وه‌که‌ی لوتکه‌ی به‌خشین
بوو، فێربووم ئه‌وه‌ داوا بکه‌م که‌ ده‌مه‌وێت، پازی بم به‌وه‌ی ده‌یه‌وێت،
به‌رده‌وام ویستی ئه‌و به‌ره‌و چاکه‌ی ده‌بردم، ویستی خۆیشم به‌ره‌و
خرابه‌ی ده‌بردم، هه‌تا ئێستاش ده‌ستم ده‌گریت به‌ره‌و چاکه‌، ئیدی
خاترجه‌م بووم خودا له‌ هه‌مووان میهره‌بانتره‌!

موسته‌فا مه‌حموود

(۳)

﴿قُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾ سووره تی نوح ۱۰
وتراوه: زۆر بیر مه که ره وه، به لکوو زۆر (استغفرالله) بکه،
چونکه خودا به و وته یه، هه ندی دهرگات لیده کاته وه
که به بیر کردنه وه لیت ناکاته وه....

ئیبنو تهیمییه فه رموویه تی:
هه رکاریک به روومدا داخرا بیت
هه زار جار (استغفرالله) م کردووه،
کاره که به روومدا کراوه ته وه.

***

(٤)

زه که ریا ئیسکه کانی پوو کابوونه وه

مووه کانی سپی بووبون و

خیزانه که ی مندالی نه ده بوو.

دهستی بهرز کرده وه فه رمووی:

﴿ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴾

واته: خودایه به ته نیا جیم مه هیله، تو چاکترین میراتگرانیت.

وه لامي درایه وه به: ﴿فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ مَا يَشَاءُ﴾

واته: وه لاممان دایه وه و یه حیا مان پین به خشی.

هه رکه س دلی وابه سته ی هه کاره کان بکات،

خودا دهیداته دهستی هه کاره کان

هه رکه سیکیش دلی وابه سته ی خودا بکات

خودا هه کاره کانی بو ئاسان دهکات.

***

(۵)

گەر نووژی به‌یانیت ده‌چیت
نووژی چیشته‌نگاو بکه!

گەر نووژیکی فهرزت له‌ده‌ست چوو
ئه‌و پوژه نووژی سوننه‌ت زور بکه!

گەر به پوژ تاوانیکت ئه‌نجامدا،
هه‌ولبده شه‌وه‌که‌ی شه‌ونووژ بکه‌یت!

گەر زیکره‌کانت له‌ده‌ست چوو
هه‌ولبده دوو لاپه‌ره قورئان بخوینیت!

تاوانت کرد، به چاکه کردن بیسره‌وه
هه‌رگیز په‌یوه‌ندی ئیوان خۆت و خودا مه‌بچرینه!

(٦)

موسا ده‌گریا، ده‌نگی گریانه‌که‌ی کۆشکی پرکردبوو،
شیری هیچ دایه‌نیکی نه‌ده‌خوارد.

فیرعه‌ون و ئاسیا، دایه‌نه‌کان و پاسه‌وانانی کۆشک.

هه‌موو ئه‌مانه‌ ته‌نها له‌به‌ر یه‌ک شت بوون، له‌به‌ر ئه‌و به‌لینه‌ بوو که خودا
له‌ نزیک پوو‌باره‌که به‌ دایکه به‌سۆزه‌که‌ی دا:

﴿ إِنَّا رَأَوُوكَ إِلَٰهًا سَمِيًّا ﴾ سووره‌تی القصص ٧

واته: ئیمه بۆت ده‌گه‌رینینه‌وه.

متمانته به‌ خودای خۆت هه‌بیته،

کێ له‌ خودا به‌وه‌فاتره له‌ به‌جیهتانی به‌لیندا!

﴿ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَّا ﴾ سووره‌تی ته‌وبه‌ ١١١

***

(۷)

ه‌روا به ه‌وانته‌ی نه‌بووه، له سکی دایکتدا بووی پ‌وزی و ته‌م‌نت دیاری کراوه، خ‌ودا ده‌یه‌و‌یت به‌سه‌ر به‌رزیه‌وه ب‌ژیت، ب‌و پارویهک نان نه‌بیت به ک‌ویله.

ئ‌وه‌ی هی‌ی ت‌و بیت ه‌موو جیهان پ‌یگری بکه‌ن، ه‌ر پ‌یت ده‌گات. ه‌موو جیهان ک‌وبنه‌وه ب‌و له‌ناوبردنت، ناتوانن ساتیک له ته‌م‌نت بیه‌ن.

ف‌رمووده‌ی خ‌ودات نه‌خویند‌ۆته‌وه،

﴿قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا﴾ سووره‌تی ته‌وبه‌ ۵۱

واته: هیچ شتی‌کمان توش نابیت مه‌گ‌ر خ‌ودا ب‌وی نووسی‌بین.

***

(۸)

دره‌نگ وه‌لامت ده‌داته‌وه
هۆکاره‌که‌ی ئه‌وه‌یه هه‌شتا ماوته پیتی بگه‌یت.

له‌به‌رئه‌وه‌ی دلت ره‌قییه‌کی تیدایه،
خودا ده‌یه‌و‌یت ته‌واو نه‌رمی بکات.

دره‌نگ وه‌لامت ده‌داته‌وه،
له‌به‌رئه‌وه‌ی زۆر به‌خۆت سه‌رسام بو‌ویت،
وا بیرت ده‌کرده‌وه له‌وانی تر باشتريت.

***

(۹)

نه‌پتیه‌كانت به كه‌س مه‌لئ!
هه‌ندیکیان تاوان
هه‌ندیکی هه‌له
هه‌ندیکی تریان پێخلیس‌كانه
ته‌مه‌ن ده‌روات و له‌بیرت ده‌چنه‌وه
خوداش لیت خۆشده‌بیت،
به‌لام له‌هزری خه‌لكیدا هه‌ر زیندوو،
باسی ده‌كه‌ن، بیرت ده‌خه‌نه‌وه.

هه‌ندیک باسی ده‌كه‌ن، هه‌تا هه‌له‌كانی خۆیانی پێ دابپۆشن،
هه‌ندیکی تر له‌به‌ر ئه‌وه باسی ده‌كه‌ن،
چونكه پێیان ناخۆشه به‌ره‌و باشت‌ه‌نگاوت ناوه.

بیرت بیت، ئه‌وه ته‌نها خودایه چاكه‌ی تۆی ده‌وێت.

(۱۰)

وا گومان مه‌به خودا وه‌لامی نزاكانت ناداته‌وه
خودا بیسه‌ری نزاكانته،
كاره‌كانت به‌رێوه‌ده‌بات،
هه‌موو چاكه‌یه‌ك ده‌هینیتته ریت
هه‌موو خراپه‌یه‌كت لێ دوورده‌خاته‌وه
دلنیا به‌ خودا له‌یادت ناكات.

‘عه‌لی ته‌نتاوی’

***

(۱۱)

تاقی بکه‌ره‌وه، به‌ هه‌مان خیرایی خویندنی سوره‌تی فاتیحه له‌ نوێژدا
له‌گه‌ل خه‌لکیدا بدویتی، دواتر بروانه‌ کاردانه‌وه‌یان.....
ئینجا بزانه‌ تو ئاوا له‌گه‌ل خودادا ده‌دویتی.

(۱۲)

ئهمه سوره‌تی که هفه

که شتی‌ه‌ی کون نه‌کردایه، له‌ناو ده‌برا.

'خودا به به‌لای بچووک، به‌لای گه‌وره‌ترت له‌سه‌ر لاده‌دات.'

من‌داله‌که له‌ناو نه‌برایه، ئازاری دایک و باوکی ده‌دا.

'گرته‌وه‌ی خودا به‌خشینه!'

دیواره‌که راست نه‌کرایه‌ته‌وه، مالی بی‌باوکه‌کان ده‌خورا.

'بنواپه، میهره‌بانی خودا!'

له‌گه‌ل هه‌ر که‌وتنیک،

له‌گه‌ل هه‌ر له‌ده‌ستدانیک

له‌گه‌ل هه‌ر نیعمه‌تیکدا

بیژه:

په‌روه‌ردگارا ئارامیم پی ببه‌خشه

له‌سه‌ر ئه‌و شتانه‌ی من له‌حیکمه‌ته‌که‌ی نازانم.

(۱۳)

خودا کاره‌کانی یوسف پیغه‌مبه‌ری به‌پړتوه‌برد.
له سارادا، کاروانییه‌کانی پټویست به ټاو کرد
بو ټه‌وه‌ی له بیره‌که ده‌ری بهینن.

دواتر عه‌زیزی میسری پټویست به مندال کرد
بو ټه‌وه‌ی یوسف به‌ختوبکه‌ن.

دواتر پاشای پټویست به خه‌وزانیک کرد
بو ټه‌وه‌ی له زیندان پرزگاری بکه‌ن.

دواتر هموو میسری پټویست به خواردن کرد
بو ټه‌وه‌ی بکریتته عه‌زیزی میسر.

که خودا کاره‌کانتی به‌پړتوه‌برد،
هموو هوکاره‌کانی خوشبه‌ختیت بو ټاسان ده‌کات
له کاتیکدا ټاگات له هیچ نییه.

خوت و کاره‌کانت بسپیره به خودا.....

(۱۴)

شوشه عه‌تره‌که‌م که زۆرم خۆشده‌ویست، له ده‌ستم که‌وته خواره‌وه و شکا! زۆر پیتی بیتاقه‌ت بووم، به‌لام به‌دریژایی پۆژه‌که که ده‌چومه ژووره‌وه، بۆنیک‌ی زۆر خۆشده‌هات، پیتستر بۆنی ئەم عه‌تره ئاوا بلاونه‌ده‌بوویه‌وه. بۆم ده‌رکه‌وت ده‌بوايه بشکايه، هه‌تا ئاوا بۆنه‌که‌ی به ته‌واوی ژووره‌که‌دا بلاوبیته‌وه.

له‌وه‌یه دلت شکا بیت، یان شتی‌ک هه‌بیت له دلتدا که پیتی شکا بیت، لی له‌وه دلتیابه ئەم شکانه بۆ ئەوه بووه، هه‌تا شتی‌کی جوانی شاره‌وه له ناخدا به‌ده‌ربخات، بۆ ئەوه‌ی ئەزمونیک‌ی تاز‌ه‌ت نیشان‌ب‌دات، می‌شکت فراوان بکات و چۆنیه‌تی بیرکردنه‌وه‌ت بگۆریت.

هه‌ر بۆیه‌ گه‌ر شکایت، خه‌مبار مه‌به!
خودا ده‌یه‌ویت باشت‌ر و جوانتر ب‌د‌ره‌وشیت‌ه‌وه.

(۱۵)

ئهو دهمه‌ی خه‌م و کيشه‌کانت دنياټ لئ بچوک ده‌که‌نه‌وه،
ده‌بينيت خه‌ونه‌کانت نايه‌نه‌دی،
ده‌بينيت په‌يتا په‌يتا ده‌که‌ويت، ده‌روخيتت،
ده‌زانيت ئهو ريگايه‌ی گرتوته به‌ر به‌ره‌و سه‌رکه‌وتن نابات.

ئهو له‌سه‌ر ئه‌ژنو دابنيشه و پروو له‌ قبيله بکه،
ده‌سته‌کانت به‌رزبکه‌روه به‌ره‌و خاوه‌نی زه‌وی و ئاسمانه‌کان
به‌ديه‌ينه‌ری خه‌ون و ئاواته‌کانت.
به‌ دلئیکی پر ئوميد و هيواو ده‌اوای ليټکه
ئاوات و خه‌ونه‌کانت به‌دی به‌ينيتت
ژيانیکی خوش به‌ينيته ريت
به‌هيزت بکات به‌رانبه‌ر نارچه‌تیه‌کان.

تو پيويستت به‌وه‌يه ئافرینه‌ری ئه‌م گه‌ردوونه پشتيوانت بيت.
ئهو ئاگای له‌ تویه، ده‌زانيت سوودی تو له‌ چی دايه.
ده‌زانيت چ سوودی هه‌يه بوټ، و چ شتيک زيانی بوټ هه‌يه.

(۱۶)

ئیمامی نه وه وی وانهی به خویندکاره کانی ده وته وه، گه یشته به
ئایه تی ﴿۵ نَبِيَّ عِبَادِي اَنِّي اَنَا الْعَفُوْرُ الرَّحِيْمُ وَاَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيْمُ﴾
واته: هه وال بده به بنده کانم که به راستی هه ر من لیبوره دی میهره بانم
و، بیگومان هه ر سزای منه سزای سهخت.

له م کاته دا زۆر گریا.

لینان پرسى مامۆستا بۆچی ده گریته؟

فه رمووی: ته ماشای میهره بانى خودا بکه ن، لیخۆشبوون و میهره بانیه تی
داوته پال خۆی، به لام سزای نه داوته وه پال خۆی به لکوو فه رموویه تی:
وَاَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْاَلِيْمُ
فه رموویه تی سزاکه م، نه یفه رمووه من سزاده رم.

وته که ی ئیبنو عه باسم بیرکه وته وه، که ده فه رموویت:
له رۆژی دوایدا هینده میهره بانى خودا داده به زیت،
شه یتانیش واگومان ده بات خودا لئی خوێشده بیت.

(۱۷)

ئاگای لیتە لەم دەرگا دەدەیت، دەرۆیت بۆ ئەو دەرگا.
سەرناکەویت، ماندوویت، خەمباریت.
ئەم سەرکۆنەت دەکات، ئەو بیزارت دەکات.
تۆش خەمبار دەبیت، دەگریت، دەکەویت، هەلەسیتەوه
دواتر هیچ پەناگەیهک شک نابەیت پەنای ئەو نەبیت.

بە شەرمەزارییەوه، بە گریانەوه، بە پەشیمانییەوه
دەچیتەوه بەر دەرگاگەى.

ئەویش پیشوازیت لێدەکات، وەک ئەوێ بفرمویت:

گەر لەگەڵت سارد بوون، ئەوا منت هەیه!

گەر ئازاریان دایت، من دکتۆرى تۆم!

بە خێرھاتیەوه، بە خێرھاتیەوه،

بە خێرھاتیەوه بۆلام بەندەکەم.

بۆ سکالا دەبەیتە لای کەسانی تر

کە هەر من ناپەرھەتیت لەسەر لادەبەم

بەندەکەم بانگم بکە.....وہلامت دەدەمەوه

من لەبارەى خوداوه بۆتان دەدویم.....

(١٨)

کابرای ده‌شته‌کی به ده‌ووری که‌عبه‌دا ده‌سوپرایه‌وه
پاشان دوو رکات نوژی کرد.

لئیان پرسسی، هیچ پیوستیه‌کت به خدا هه‌یه؟
وتی: نه‌خیر.....به‌لکوو داوایه‌کم هه‌بوو ئه‌وه‌م وت.
پرسیان؛ چیت وت؟

وتی: وتم په‌روه‌ردگارا، هه‌موو تاوانه‌کانم لای تو تو‌مارکراون لیم خوش
به، هه‌موو پیوسته‌کانم ده‌زانیت بۆم جیبه‌جی بکه!

***

(۱۹)

له سالی پابردوودا پۆژنامه‌ی (جون أفريك) رایگه‌یاند،
کتیبی "الأربعین النوویة" له نیو هه‌موو کتیبه‌کاندا،
زۆرتین فرۆشی هه‌بووه له فه‌ره‌نسادا!
ئیمامی نه‌وه‌وی هه‌رگیز به‌بیریدا نه‌ده‌هات،
که چاکه و خیری له شه‌قامه‌کانی پاريسدا هه‌بیت.
بۆ هه‌موو ئه‌وانه‌ی به شوین ناوبانگ و خۆده‌رخستنه‌وه‌ن:
دلنیا بنه‌وه‌ی بۆ خودا بیت، ده‌گات و به‌رده‌وام ده‌بیت.
ئه‌وه کاره‌شی بۆ خودا نه‌بیت، ناگات و له‌ناوده‌چیت .

ئه‌ده‌م شه‌رقاوی

***

(۲۰)

خودا زور ناپهحه تیت لی دوورده خاته وه له پښه ی:

- له کار که و تنی ترؤمیبله که ت.
- درهنگ له خه وه لسانت.
- ناساغ بوت.
- میوانیکت دیت و کاریکی گرنگت هه یه.
- رازی نه بوونی که سیک که بییته هاوسه ری ژیان ت.
- درهنگ که و تنی بوون به باوک.
- دهرکردنت له کاره که ت.

ئیمه ئه م کارانه به پرووی خراب سهیر ده که ین،
ناپازین لیتی و په خنه ده گرین، له بری ئه وه ی شوکرانه ی خودا بکه ین.

بیرت بیت، ئه گه ر ئاگامان لیتیوا یه خودا چو ن کاره کانمان به پښه ده بات،
سوجه ی شوکرمان دهر د، له پای ئه وه ی ئاوا کاره کانمان ئاوا به پښه
ده بات.

(۲۱)

تاقیت ده‌کاته‌وه به له‌ده‌ستدانی که‌سه‌کان
بۆ ئه‌وه‌ی بزانیته، ئه‌وه ته‌نها خودایه ده‌مینیته‌وه!

تاقیت ده‌کاته‌وه به که‌وتن،
بۆ ئه‌وه‌ی بزانیته، ئه‌وه ته‌نها خودایه راست ده‌کاته‌وه!

تاقیت ده‌کاته‌وه به فیلی خوشه‌ویستانت
بۆ ئه‌وه‌ی بزانیته، ئه‌وه ته‌نها خودایه جینی ئارامی و دلنیا‌ییه.

تاقیکردنه‌وه و ناخوشییه‌کان بۆ تۆله‌کردنه‌وه نیه له‌ تۆ،
به‌لکوو بۆ په‌روره‌ده‌کردنت و راستکردنه‌وه‌ی پێکا‌که‌ته.

***

(۲۲)

ئه‌وکاته‌ی ته‌واو د‌لنیا‌یت که خودای گه‌وره
ناخوشییه‌کانت ده‌گورپیت به به‌خته‌وه‌ری،
فرمیسه‌کانت ده‌گورپیت به زه‌رده‌خه‌نه،
ئه‌وا په‌رستشیک‌ی زور گه‌وره‌ت ئه‌نجامداوه،
ئه‌ویش گومانی باش بردنه به خودای خوت.

***

(۲۳)

یوسفی راستگو له‌گه‌ل دوو لاوی تردا له زیندانا بوون،
یوسف به دل و پروکه‌ش له ئه‌وان جوانتر بوو.
به‌لام خودا پیش یوسف دوو لاوه‌که‌ی له زیندان نازاد کرد،
یوسف دوا‌ی ئه‌وان به‌چهند سالیگ له زیندان مایه‌وه.

یه‌که‌میان بووه خزمه‌تکار، دووه‌میش له خاچ درا،

یوسف به ماوه‌یه‌کی زور دوا‌ی ئه‌وان نازادکرا،
بو ئه‌وه‌ی ببیته عه‌زیزی میسر.

خودا به‌دیته‌نانی ئاوات و خولیاکانت دوا ده‌خات،
بو ئه‌وه‌ی زیاتر و زورترت پی به‌خشیت!

(۲۴)

ئەو دەمەى مندالبووم

دايكم پىنى وتم:

خودا توى خوشدەويت

هەزەكات لە سوژدەدا ناوچاوانت ماچ بكات.

زۆر لە سوژدەدا دەمامەوه و دەمچرپاند:

منيش تۆم بەو ئەندازەيه خوشدەويت.

***

(۲۵)

ته‌ن‌ها به یه‌ک دوعای پینغه‌مبه‌ر نوح
خودا زه‌وی ژیر ئاو خست.

﴿ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴾ سوره‌تی نوح ۲۶
واته: په‌روه‌ردگار مه‌هیلته له‌سه‌ر زه‌وی هیچ که‌سیک له‌ بی‌ بر‌وایان.

ته‌ن‌ها به یه‌ک دوعا، زه‌که‌ریا خیزانی چاک‌بووه‌وه و مندالی بوو.

﴿ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴾ سوره‌تی الانبیاء ۸۹
واته: په‌روه‌ردگارم به‌ ته‌ن‌ها مه‌هیلته‌ره‌وه، تو چاک‌ترین میرات‌گرانیت.

ته‌ن‌ها به یه‌ک دوعا، ناوسکی نه‌ه‌ه‌نگ بووه په‌ناگه بۆ یونس.

﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴾
واته: خودایه هیچ په‌رستراویک نییه جگه له‌ تو پاک‌ی و، بیگه‌ردی بۆ تویه،
بیگومان من له‌ سته‌مکاران بووم.

ته‌ن‌ها به یه‌ک دوعای ئیبراهیم

مه‌ککه وای لی‌هات له‌ هه‌موو جیهانه‌وه رووی تی‌بکریت.

﴿ فَأَجْعَلْ أَفْعِدَّةَ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ ﴾ سوره‌تی ابراهیم ۳۷
واته: دل‌ی خه‌لکانی وا لی‌بکه‌یت سۆزیان ببی بۆ لایان.

دل‌نیا به دوعا، ته‌واوی شته تی‌کچووه‌کانت بۆ ریک ده‌خاته‌وه.

(۲۶)

له یاساکانی خودا له‌سه‌ر زه‌وی

① ئەو سه‌ره‌تایه‌ی خودا پتی پازی نییه
کۆتاییه‌که‌ی خاوه‌نه‌که‌شی پازی ناکات.

② له‌به‌ر خاتری خۆشه‌ویستانت، سه‌رپیچی خودا مه‌که،
دلی خۆشه‌ویستانت له‌ژیر ده‌سه‌لاتی خودا دایه.

③ له‌لایه‌ن ئەو که‌سانه‌وه شه‌رمه‌زاری دیته پیت
که له‌پیناویاندا سه‌رپیچی خودات کردووه.

④ ئەوه‌ی له‌ خودا ترسا، له‌ هیچ شتیک ناترسیت.
ئەوه‌ی له‌ خودا نه‌ترسا، له‌ هه‌موو شتیک ده‌ترسیت.

(۲۷)

خودا به هه رشتیک تاقیکردیته وه

ئه وشته خیری تیدایه بۆت، با گومانیش بهیت که وانیه...

➤ بیرکردنی که سیک.

➤ جیا بوونه وه لئی.

➤ نه خووش که وتنت.

➤ مردنی ئازیزانت.

➤ هه موو ئه وشتانه فرمیست که پی ده پیزن.

هه موو ئه مانه تاقیکردنه وه یه.

بیری به لینه که ی خودات بیت و دلنه وایی خۆتی پیتکه:

وَلْتَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخُوفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالشَّمْرَاتِ ۗ وَبَشِيرِ

الْصَّابِرِينَ

واته: سویند به خوا تاقیتان ده که یه وه به هه ندیک له ترس و برسیتی و

که م بوونی مال و دارایی و خه لکی و به روو بووم، جا مزده بده به

خۆراگران.

(۲۸)

ئەو دەمەی موسا چوو مەدیەن،
خانووێ نەبوو، کاری نەبوو، خیزانیشی نەبوو.

کاریکی چاکە ی کرد و چوو سێبەری درەختیک و فەرمووی:

﴿ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴾ سوره تي القصص ۲۴

واتە: پەروردگارا بەراستی تۆ خێرو بیتری زۆرت بەسەردا پێژاندووم،
بەلام هێشتا هەژارم و ئاتاجی بەخششی زیاترم.

خۆری ئەو پۆژە ئاوا نەبوو،

هەتا بوو خاوەنی مال و کار و خیزان.

هەربۆیە تۆش لەدوای ئەجامدانی هەموو کاریکی چاکە،

ئەم دوایە بکە ﴿ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴾

(۲۹)

﴿قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَنِي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

واته: یه‌عقوب فه‌رموی من باسی خه‌فته و په‌ژاره‌م هه‌ر لای خوا ده‌که‌م،
من له‌لایه‌ن خوداوه شتانه‌یک ده‌زانم که ئیوه نایزانن.

یه‌عقوب له‌سوجه‌دا ده‌یفه‌رموو:

په‌روه‌ردگارا په‌رحم به‌لاوازیه‌که‌م ناکه‌یت،

په‌رحم به‌پیرییه‌که‌م ناکه‌یت،

په‌رحم به‌مووه‌سپیه‌کانم ناکه‌یت و

په‌رحم به‌ملکه‌چیه‌که‌م ناکه‌یت.

خودا فه‌رموی:

"سویند به‌هیز و توانام، ئه‌گه‌ر یوسف مردووش بوایه بۆم زیندوو

ده‌کردیته‌وه، په‌وژی دواتر مژده‌ی گه‌رانه‌وه‌ی یوسفی پی‌گه‌یشت"

(۳۰)

رهنه‌گه ئیستا خه‌مبار بیت،
زۆر ده‌میکه چاوه‌رێ بیت ئاواته‌که‌ت بیته‌ دی،
به‌لام هیشتا چاوه‌روانیت و نه‌هاتوته‌ دی.

له‌وه‌یه وه‌لامی ئه‌و دو‌عایه‌نه‌ت نه‌درابیته‌وه،
که به‌ دلێکی پاکه‌وه، به‌ راستگویییه‌وه، به‌ ئیلاحه‌وه‌ کردووتن.

رهنه‌گه ئه‌مشه‌و بخه‌ویت و دل‌ت پ‌رین له‌ خه‌مانیک
که ته‌نها خودا ئاگای لیبانه، ناتوانیت بۆ که‌سی باس بکه‌یت،
به‌ هیچ که‌سیکی ئه‌م جیهانه‌ ئارام نابیته‌وه.

پیت ده‌لیم رۆژیکێ جوان چاوه‌ریته!
ئومید و هیوا ده‌گه‌رینه‌وه‌ ناو دل‌ه‌که‌ت!
نزا جوانه‌کانت وه‌رده‌گیرین!
به‌مه‌ش خودا ئیمانه‌که‌ت نوێ ده‌کاته‌وه!
متمانته‌ به‌ خودای خۆت نوێ ده‌بیته‌وه!
دل‌نه‌وایت ده‌که‌م به‌و وته‌ی که‌ پیغه‌مبهری خودا
هاوه‌لی ئه‌شکه‌وته‌که‌ی پین ئارام ده‌کرده‌وه ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾

(۳۱)

هەر کاتیک که تاوانیک ئەنجامدا،

به نه‌فسی خۆت بلی:

هیشتا جه‌نگه‌که‌م نه‌دۆراندووه !

بیئومید مه‌به،

به ده‌ستنوێژ گرتنیک و دوو رکات نوێژ، خۆت بونیاد بنیره‌وه!

به‌و په‌نجانه‌ی تاوانه‌که‌ت پیکردووه، یادی خودای بێ بکه!

به‌و چاوانه‌ی هه‌رامت بێ دیووه، قورئان بخوینه!

خاترجه‌م به،

گریانی تۆبه‌کاران لای خودا، وه‌ک مونا‌جاتی پیاو چاکان وایه.

داوای لێخۆشبوونی لێبکه، بۆیه ناوی خۆی ناوه (الغفور)، ده‌یه‌ویت

هه‌رکاتی گه‌پرایته‌وه بۆلای لیت خۆش ببیت.

﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾ سووره‌تی نوح ۱۰

(۳۲)

له پێشهوا شافعیان پرسى:
چ کرده وهیهک زۆر له خودا نزیکمان ده کاته وه؟
دهستی کرده گریان و، فه رمووی:
خودا له دلت بپروانیت،
ببینیت له دنیا و قیامه تدا هیچت ناویت جگه له خودا.

***

(۳۳)

﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ﴾ سووره تی الزمر ۳۶
واته: ئایه خودا بهس نیه بۆ بنده که ی.

ئای ئەم ئایه ته چه ندی ئارامم ده کاته وه!
چه ندی ههست به گه وره یی و میهره بانی خودا ده که م تیایدا!

به وانه ده لیم: که خه فهت و کیشه چوارده ووری داون،
به هه موو ئه وانه ده لیم: که سته میان لیکراوه،
به هه موو ئه وانه ده لیم: که ژیان ته واو ماندووی کردوون،
به هه موو ئه وانه ده لیم: که خۆشه ویستانیان جێیان هێشتوو،
به هه موو ئه وانه ده لیم: که ته نیان، هه ژارن، نه خۆشن.....
﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ﴾

(۳۴)

گومانی چی به خودایهک ده بهیت،
میهره بانیه که ی پیش سزا که ی که وتوه.
گومانی چی به خودایهک ده بهیت،
میهره بانیه که ی هموو شتیکی گرتوته وه.

گومانی چی به خودایهک ده بهیت،
له ئافره تیکی داوینته پر خوشبوو به هوی ئاودان به سه گیکه وه.
گومانی چی به خودایهک ده بهیت،
به ندهکانی خوشده ویت و هر چه نده بی پیویسته لییان.

گومانی چی به خودایهک ده بهیت، به گه پانه وهت دلخوشه
وه لامت ده داته وه، خه مه کانت دهره وینیته وه.
گومانی چی به خودایهک ده بهیت، شه وانه دیته ئاسمانی دنیا
بانگت ده کات بو ئه وهی لیت خوشبیت، ئاواته کانت بهینیته دی.

گومانی چی به خودایهک ده بهیت، میهره بانه، ئارام گره، لیخوشبووه.

(۳۵)

ئه‌و ده‌سته‌ی به‌رزده‌کرپټه‌وه به‌ره‌و لای خودا
مه‌حاله به به‌تالی بگه‌رپټه‌وه.

***

(۳۶)

بیر له سه‌ختی ئیستات مه‌که‌ره‌وه،
به‌لکوو بیر له به‌هیزی و توانای ئه‌و زاته بکه‌وه که داوای لیده‌که‌یت.
هر کاریکت له‌سه‌ر گرانبوو، بیری و ته‌ی په‌روه‌ردگارت بیت
﴿ هُوَ عَلَىٰ هَيْئٍ ﴾ واته: ئه‌و کاره بو ئیمه ئاسانه.....

(۳۷)

خودا هەر نیعمه‌تیک برژینینه سهر هه‌رکه‌سینګدا،
هیچ کهس ناتوانی رڼگری لښکات.
به ئارامی و به‌خته‌وه‌رییه‌وه بژی
دلنیا به که خودا ده‌رگایه‌کی به‌پروتدا کرده‌وه،
هیچ کهس ناتوانیت دایبختات.

* * *

(۳۸)

ئه‌گه‌ر خودا بیویستایه تو ره‌ق بیت
به به‌رد ده‌یئافران‌دیت،
به‌لام نه‌رمی قورپه‌که‌ت به‌مه‌به‌ست بووه.

(۳۹)

خودا خه‌می تۆیه‌تی، که له‌ناو تاریکی خودی خۆتدا غه‌رق ببیت،
هه‌ر بۆیه به به‌لا و نه‌خۆشییه‌کان ئاگادارت ده‌کاته‌وه.

***

(۴۰)

خودا ئاگای له‌گفتوگۆکه‌ت بوو له‌گه‌ل ده‌روونتدا
که پیت ده‌وت: ئارام به، خودا هه‌موو شتیک باش ده‌کات!
واگومان ده‌به‌یت خودا شه‌رمه‌زارت بکات!

***

(۴۱)

خودا له هه‌زاران دلسۆز و په‌ناگه به‌سۆزتره بۆت!
هه‌ر خودا ده‌مینیته‌وه، ئه‌و ده‌مه‌ی هه‌مووان جیت ده‌هیلن.

***

(۴۲)

په‌روه‌ردگارا هه‌له‌ده‌که‌م به‌لام خۆش‌مه‌ده‌ویتی!
ده‌زانم کرده‌وه‌کانم ره‌نگدانه‌وه‌ی خۆشه‌ویستی تۆی تیدا نییه،
به‌لام تۆ خودایت، تۆ گه‌وره‌یت، تۆ په‌ناگه‌مانیت،
بۆلای کئ بچین بیجگه له تۆ!
بمگه‌رینه‌وه بۆلای خۆت، به جوانترین گه‌رانه‌وه!

***

(٤٣)

دانی پیداده‌نیم خودا له‌وه زیاتری پنبه‌خشیووم که شایسته‌یم،

له‌هه‌وله‌کانم زیاتر ریژی لیناوم!

زور له‌وه زیاتر له‌گه‌لمدا بووه که من له‌گه‌لیدا بووم!

هه‌رچه‌نده دووربووم وازی لئ نه‌هیناوم!

هه‌رچه‌نده که‌مته‌رخه‌م بووم شه‌رمه‌زاری نه‌کردم به‌رانبه‌ر گومانه

جوانه‌که‌م پینی!

له‌دلی چوارده‌وره‌که‌مدا خو‌شه‌ویستی کردم سه‌ره‌پای که‌مته‌رخه‌می و

تاوانه‌کانم. دانی پیداده‌نیم که‌هه‌تا‌هه‌تایه شوکرانه‌ی بکه‌م، هینشتا به

ته‌واوه‌تی حه‌قیم نه‌داوه‌ته‌وه.

***

(٤٤)

هه‌رگیز مه‌رج نه‌بووه له چوونت به‌ره‌و لای خودا
وه‌ک فریشته‌کان پاک و بی‌تاوان بیت.
به‌ته‌واوی تاوان و که‌م و کورتیه‌کانته‌وه به‌ره‌ولای خودا بچۆ،
خودا پێی خۆشه‌گه‌ر به‌گاولیکش بیت، به‌ره‌و لای بچیت.

***

(٤٥)

له‌دوای تێپه‌رپه‌وونی کاتیکی زۆر
ده‌گه‌یت به‌و شته‌ی له‌خودات داواکردبوو.
له‌وه‌یه‌بیرت چووبیته‌وه
به‌لام خودا له‌بیری نه‌چووته‌وه.....

‘موحه‌مه‌د متوه‌لی شه‌عراوی’

(٤٦)

ئه‌وکاته‌ی خه‌مه‌کانت بو مرؤفه‌کان باس ده‌که‌یت
له کۆتاییدا ده‌لین: خودا یارمه‌تیت بدات.
بو‌یه فیربه، هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه
خه‌مه‌کانت بو ئه‌و زاته باس بکه‌یت که یارمه‌تیت ده‌دات.

***

(٤٧)

نیگه‌ران مه‌به، گه‌ر خه‌فه‌ت و ئازاره‌کان ته‌واو ماندوو‌یان کردیت!
نیگه‌ران مه‌به، گه‌ر ئه‌م دنیا فراوانه‌ت له‌لا ته‌نگ بو‌ویه‌وه!
له‌وه‌یه خودا چه‌زیکردیت
گو‌یبیستی ده‌نگت بیت له کاتیکدا داوای لیده‌که‌یت.

(۴۸)

سوپاس یوسفی راستگۆ،

له چیرۆکه کهت فیری ئهوه بووم، سکالام تهنها بیهمه لای خودا.

خه م و کیشه کانم هه ر لای ئه و باس بکه م.

خه لکی خۆشیان دهویتی، یان رقیان لیته،

ئهوهی تۆی خۆشدهویتی بۆت خه مبار دهبیته!

ئهوهی رقی لیته، خۆشحاله که خه مباریت!

به لام هه ردووکیان هه چیان پێ ناکریت بۆت!

دهی بۆچی سکالای خۆم نه بهمه لای زاتیک که هه موو کاره کانم به

دهستی ئه وه!

ئه دهه م شه رقاوی

***

(٤٩)

ئه‌وه ته‌نها خودایه گویت بۆ ده‌گریت.
له ناوه‌راستی تاریکیدا ده‌تبینیت!
ئه‌وه‌ی ژیان لێی بردووی ده‌تداته‌وه، خه‌مبارمه‌به!

***

(٥٠)

ئه‌وه ده‌مه‌ی هه‌ست ده‌که‌یت هه‌موو ده‌رگا‌کان به‌پووتدا داخراون،
میهره‌بانی خودا له ده‌رگای مه‌حاله‌وه پیت ده‌گات، له‌گه‌ڵ خودا به‌ و
نیگه‌رانی هه‌یج شتیک مه‌به!

***

(٥١)

له خودا ببپارێوه، نه‌ک بۆ ئه‌وه‌ی داوای شتیک لێ بکه‌یت، به‌لکوو بۆ
ئه‌وه‌ی سوپاسی بکه‌یت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ نیه‌مه‌ته‌ بێ شووماره‌ی پێی
به‌خشیویت.

(٥٢)

ئه‌و خودایه‌ی پۆژه‌ه‌لات هه‌تا پۆژئاوا پووناک ده‌کاته‌وه،
ناتوانیت تاریکیه‌ بچوکه‌که‌ت پووناک بکاته‌وه!!؟

***

(٥٣)

به‌به‌هیزی و پته‌وییه‌وه به‌رانبه‌ر که‌سه‌کان بمینه‌ره‌وه،
دواتر به‌هه‌موو لاوازیه‌کانتته‌وه بچۆره‌ به‌رده‌م خودا.

***

(٥٤)

ئاسمان چه‌ند دووره، خوداش چه‌ندی نزیک!

***

(٥٥)

خودا به‌خشینی شتیکی جوانت بۆ دواده‌خات
هه‌تا به‌جوانتر پیت به‌خشیت، که‌شبین به‌!

(۵۶)

وتم: نازارم ههیه!

خودا فهرمووی: ﴿لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ﴾ سووره تی الزمر ۵۳

واته: نائومید مه بن له میهره بانی و به زهیی خوا

وتم: بی که سم!

خودا فهرمووی: ﴿وَحَنُّنٌ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾ سووره تی ق ۱۶

واته: ئیمه له وه وه نزیك ترین (به زانیاریمان) له شاده ماری دلی.

وتم: خودایه هیوایه کم بی ببه خشه!

خودا فهرمووی: ﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾ سووره تی الشرح ۵

واته: به راستی له گه ل هه موو ته نگانه یه کدا خو شی و ئاسانی دیت.

وتم: چۆن خه ونه کانم بیته دی؟

خودا فهرمووی: ﴿أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ غافر ۶۰

واته: لیم بیارینه وه وه لامتان ده ده مه وه.

جیهان پشتت تیده کات، ئایه تیک ده بیته پشتیوانت!

(۵۷)

بهو که سه بلین که براهی کوچی کردووه و له کفن پینچراوه
﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ سوره تی التوبه ۴۰
واته: خه م مه خو بنگومان خوا له که لمانه !

بهو که سه بلین که زانیویه تی نه خوشییه کی کوشنده ی هیه
﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ سوره تی الشعراء ۸۰
واته: کاتی نه خو ش بکه وم هر ئه و شیفام ده دات.

بهو دایکه بلین که شه وانه بیداره،
نزا بۆ پۆله کانی ده کات بگه پینه وه بۆلای
﴿وَلَا تَحْزَانِي وَلَا تَحْزَنْنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ﴾
واته: مه ترسه و خه فه تیش مه خو، ئیمه ده یگپینه وه بۆلات...

بهو که سه بلین له غوربه تدايه و بیرى ئازیزانی ده کات
﴿وَتَحَنُّنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾ ق ۱۶
واته: ئیمه له وه وه نزیک ترین (به زانیاریمان) له شاده ماری دلی.

(۵۸)

قورئان به بې مهبه‌ست باسی چیرۆکی پښه‌مبه‌ران ناکات.
کام نار‌ه‌حه‌تیه‌ی پښیدا تیده‌په‌رین،
له چیرۆکی پښه‌مبه‌راندا سه‌ختتر بوونی هه‌یه!

گه‌ر له چیرۆکی پښه‌مبه‌ران ب‌روانیت
نه‌خو‌شی، شار‌به‌ده‌ری، له‌ده‌ستدان
نه‌زو‌کی، زیندان، ترس... هه‌موو ئه‌مانه‌ ده‌بینیت
ده‌بینیت خودا به‌ توانایه‌ به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا
ده‌بینیت چو‌ن له‌و حاله‌تانه‌ رزگار‌یان بووه!

قورئان پیت ده‌لیت، بی ئومید مهبه.

‘نه‌ده‌م شه‌رقاوی’

***

(۵۹)

نازانیت چ ساتیک پیت دهوتریت

﴿ قَدْ أُوتِيَتْ سُؤْلَكَ ﴾ سوورهتی طه ۳۶

واته: بهراستی ئهوهی داوات کرد پیت درا.

له نزا بیزار مه به!

هه موو داواکانت به رهو پهروهردگاری جیهانیان بهرزیکه وه.

***

(۶۰)

ته نها له یهک سوچهدهدا سکالای خه مه کانت بکهی بۆ خودا، زۆر باشتره

له وهی چه ندین سال سکالای خه مه کانت له لای مرقه کان بکهیت.....

***

(۶۱)

خودا هه‌موو ده‌رگاگان به پروتدا داده‌خات
بو ټه‌وه‌ی به تهنها له ده‌رگای ټه و بده‌یت.....

***

(۶۲)

ته‌واو دل‌نیا‌به!
خودا واز له که‌سی خو‌راگر ناهینیت،
هه‌تا به ته‌واوی پادا‌شتی نه‌داته‌وه!
پادا‌شتیک که چند به‌ران‌به‌ری خو‌راگریه‌که‌یه
بو ټه‌وه‌ی هه‌موو خه‌م و ټازاره‌کان له‌بیربکات.

***

(٦٣)

گەر پێویستیت هه‌بوو، به‌لام توانات نه‌بوو،

ئه‌وا خودایه‌کت هه‌یه‌ توانای هه‌یه‌ و پێویستی نییه‌!

﴿ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴾ سووره‌تی فاطر ١٥

واته: ئێوه هه‌ژارو نه‌دارن و هه‌میشه ئاتاجی خودان، هه‌ر ته‌نها خودایه که بێ نیازه و شایانی سوپاسه.

***

(٦٤)

هێنده متمانه‌ی به‌ خودا هه‌بوو

له‌ ڕۆژیکدا که ئاسمان سامال بوو

ده‌چوو بۆ سه‌رکیلگه‌ وشکه‌که‌ی

بۆ ئه‌وه‌ی داوا له‌ خودا بکات باران ببارینیت

چه‌تر و پالتاوی له‌ گه‌ل خۆی ده‌برد

بۆ ئه‌وه‌ی که هاته‌وه له‌ ڕینگادا باران ته‌پی نه‌کات!

(٦٥)

نه‌که‌ی شه‌یتان قه‌ناعه‌تت پیټیکات
که خودا ته‌نھا ته‌وبه‌ی راستگوکان وهرده‌گریټ و
ته‌نھا دهرگا بوټه‌وانه ده‌کاته‌وه خاوه‌نی ئیمانیکي پته‌ون.

سویند به خودا
ههرگیز دهرگا به پرووتدا داناخات
که‌رچی تاوانه‌کانت هینده زوربن بگاته ئاسمان.
که‌ر تاوانت ئه‌نجامدا، لوتبه‌رزی نه‌تگریټ و ته‌وبه نه‌که‌یت.

چاکه‌ت خوشبویت که‌رچی ئه‌نجامت نه‌دا.
رقت له خراپه‌بیټ که‌رچی ئه‌نجامیشت دا.

مژده‌ت لی بیټ.....

***

(٦٦)

چه‌ندی پینداویستیت زۆر بوو
چه‌ندی هه‌ژار بوویت
چه‌ندی ده‌رگاگان به‌ پووتدا داخران
ته‌نها داوا له‌ خودا بکه
ته‌نها چاوه‌رپی به‌خشینی خودابه
ته‌نها ئومیدت به‌ خودا بیت بۆ دلخۆشبوونت
خودا پپی خۆشه‌ ته‌نها داوا له‌وبکه‌یت
له‌وکه‌سه‌ رازییه‌ که‌ سه‌ره‌تا داوا‌ی له‌وکردووه
گه‌ر وات کرد
خودا هیوا و به‌خته‌وه‌ریت پینده‌به‌خشیت
هۆکاره‌کانی دلخۆشیت بۆ ئاسان ده‌کات.

***

(٦٧)

ئه‌و ده‌مه‌ی نوح دوعای کرد
فه‌رمووی: ﴿ اٰنِیْ مَغْلُوْبٌ فَاَنْتَصِرْ ﴾
به‌خه‌یالیدا نه‌هاتبوو که له‌به‌ر خاتری ئه‌م،
خودا هه‌موو مروڤایه‌تی ژیرئاوده‌خات.
متمانته به‌خودا هه‌بیته.

***

(٦٨)

مه‌ریه‌م وتی: ﴿ یَلٰیئِنِّیْ مِثُّ قَبْلِ هٰذَا وَكُنْتُ نَسِیًّا مِّنْ سِیَّآءٍ ﴾
واته: ئای خۆزگه‌ پێش ئه‌م ڤووداوه بمردمایه،
و من شتیکی له‌بیرچوووه‌ی باس نه‌کراو بوومایه.
مه‌ریه‌م نه‌یده‌زانی له‌سکیدا پینغه‌مبه‌ریکی هه‌ل گرتوووه.
هه‌ندیک ناره‌حه‌تی و ته‌نگه‌ژه،
به‌خته‌وه‌ری و خۆشیه‌کی زۆریان له‌خۆگرتوووه
هه‌ربۆیه بیتومید مه‌به‌ گهر ناره‌حه‌تییه‌کانت درێژه‌یان کیتشا....

(٦٩)

په یامیک بۆ هه موو که سینی که مبار
﴿ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ ﴾ سووره تی البقرة ٢٥٥
واته: خودا نه وه نه وز ده یگریت و نه خه و.

دلت ئارام بیت
ئه ندامه کانت هیمن بن،
دوودلییه که ت بروت،
خاوه نی ئه م گه ردوونه کاره کانت به پتوه ده بات،
فه رامۆشت ناکات،
له بیرت ناکات،
هیچ شتیکی لیشاره وه نابیت...

***

(۷۰)

تاقی بکه‌ره‌وه ئه‌وکاته‌ی ئاواتیک ده‌خوازیت
بلیت ' لاحول و لا‌قوة إلا بالله '
نیه‌تت و ابیت ئه‌م ئاواته‌ت دیته‌ دی
زۆر دلنیا‌به و متمانه‌ت به‌ خودا هه‌بیت
که خودا شه‌رمه‌زارت ناکات و ئاواته‌که‌ت دیته‌ دی....

***

(۷۱)

په‌نجه‌یه‌کت به‌ سه‌رگه‌ردنت
هه‌ست به‌ شاده‌ماری دلت ده‌که‌یت
سه‌رسام ده‌بیت چه‌ندی لیته‌وه‌ نزیکه
پاشان له‌م ئایه‌ته‌ رابمینه‌: ﴿ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴾
واته‌: ئیمه‌ له‌وه‌وه‌ نزیک‌ترین (به‌ زانیاریمان) له‌ شاده‌ماری دلی.

***

(۷۲)

- دایه گیان خودا گوئیستی نزاکانمانه؟
+ به لئ پۆله گیان.

- ئە ی بۆچی ئەوه ی لیم داوا کرد، پئی نه به خشییم؟
+ چونکه دکتۆر ئەو دەرمانه مان ده داتی پئویستمانه،
نهک ئەوه ی چه زمان لئیه تی.

***

(۷۳)

کئ کاتژمیر چواری به یانی گرنگی به ئازاره کانت ده دات؟
+ خودا.....

***

(٧٤)

ئه‌وکاته‌ی خودا دووچار له‌سه‌ریه‌ک ده‌فه‌رمویت:

﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾

واته: به‌راستی له‌گه‌ل هه‌موو ته‌نگانه‌یه‌کدا خۆشی و ئاسانی دیت،
بیگومان له‌ راستیدا له‌گه‌ل هه‌موو ته‌نگانه‌یه‌کدا خۆشی و ئاسانی دیت.

ئه‌وا بزانه، کاره‌که ته‌نها پێویستی به‌ که‌میک خۆراگرییه و هه‌چی تر.

***

(۷۵)

دهزانم له درهنگانیکی شهودا بیر له داهاتوت دهکه یتهوه،
ترست ههیه خۆشه ویستانت توشی نارهحه تی دنیا بین،
دهتهویت شتیک به دهست بهینیت بو ئه وهی که میک له م ترسه ت
بره ویتته وه، به لام ناتوانیت.
هموو ئه وهی دهتهویت ژیانیکی ئارام و هیمنه،
واده زانیت به دهستهینانی ئه مهش زور ئاسانه،
به لام دواتر رووبه رووی چه ن دین دۆخی ناخۆش ده بیتته وه!

ئارام به، شتیک ههیه تا ئیستا ئه نجامت نه داوه.
زاتیک ههیه پشته پیببه ستیت!
ئه ندازهی خه مه که تی به لاوه گرنگ نییه!
ئه ندازهی کاره ئالۆز و چاره سه رنه کراوه کانتی به لاوه گرنگ نییه!
هموو شه ویک بانگت ده کات، به نده که م چیت پیویسته؟
به نده که م چ داوا ده که ی پیت ببه خشم؟
تق خودات ههیه.....

(۷۶)

خودایه، تهنه خۆت دهزانیت
پۆشتنی موسا چهندی کاریگه‌ری له دلی دایکیدا هه‌بوو!
به‌لام پیت فه‌رموو: ﴿ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكَ ﴾
واته: مه‌ترسه و خه‌فه‌تیش مه‌خۆ به‌راستی ئیمه ده‌یگێرینه‌وه بۆلات.

ته‌نه‌ها خۆت ده‌زانیت ئازاری مه‌ریه‌م چه‌ندی زۆربوو که وتی:
﴿ يَا لَيْتَنِي مِثَّ قَبْلَ هَذَا ﴾ واته: ئای خۆزگه پیتش ئه‌م پووداوه به‌رمدایه!
له‌ پێی نێردراوه‌که‌ته‌وه پیتان فه‌رموو:
﴿ أَلَا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكَ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴾
واته: خه‌فه‌ت مه‌خۆ و غه‌مبار مه‌به، بێگومان په‌روه‌ردگارت له‌ خوارته‌وه
جۆگه‌یه‌ک ئاوی بۆ فه‌راهه‌م هیناوی.

ته‌نه‌ها خۆت ده‌زانیت ئازاری یه‌عقوب چه‌ندی زۆربوو!
که وتی: ﴿ إِنَّمَا أَشْكُوا بَنِي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ ﴾
دواتر یوسف بۆ گه‌رانده‌وه.
خودایه شتیکی له‌م شیوه‌ش بۆ ئیمه.....

(۷۷)

سلاو بوټه وانهی، که خویندیانه وه: ﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ﴾
راته: نه وه خودایه له ژوور ئاسمانه وه کاروباری زهوی ریک ده خات و
سه رپه رشتی ده کات.
کاره که یان بوټ خودا به جی هیشت.

سلاو بوټه وانهی، که خویندیانه وه: ﴿فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾
دلنیا بوون خوشی هر دیت!

سلاو بوټه وانهی که خویندیانه وه: ﴿فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾
واته: چ گومانیکتان هیه له په روه ردگاری جیهانیان؟!
وتیان چاکه و به خشین خودایه!

***

(٧٨)

﴿يَمُوسَىٰ أَقْبَلْ وَلَا تَخَفْ ۗ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ﴾ سووره‌تی القصص ٣١
واته: ئه‌ی مووسا وه‌ره پێش و مه‌ترسه، به‌راستی تۆ له‌و که‌سانه‌ی بی
باک و بی ترسن.

ئه‌وه‌ی له پال خودابیت ئارامه!
هه‌رکه‌سیک خودا بیپاریزیت، پاریزراوه!
هه‌رکه‌سیک خودا پاراستی
چ ترسیک پێی ده‌گات.....!

***

(٧٩)

'که‌سیک هه‌یه داوام لێبکات، پێی ببه‌خشم!
مه‌رج نییه‌ ته‌نها له‌ نوێژدا داوا له‌خودا بکه‌یت!
پارشنیوان داوا له‌ خودا بکه، که‌رچی له‌ جیگاشدا بوویت.

***

(۸۰)

﴿ إِنَّمَا أَشْكُوا بِنِّي وَحُزِنِي إِلَى اللَّهِ ﴾

واته: من باسی خه‌فەت و په‌زارەم هەر لای خودا ده‌که‌م.

یه‌عقوب کاتیک ئەمە‌ی فەرموو

کورە‌که‌ی له‌ده‌ست دابوو، بینایی نە‌مابوو.

خودا کورە‌که‌ی و بینایی بۆ‌گه‌راندە‌وه‌...

هەر‌که‌سینک ده‌یه‌وێت سکالای خه‌مه‌کانی بکات،

با سکالاکانی بیاته لای خودا!

***

(۸۱)

﴿إِنَّمَا أَشْكُوا بِنِيِّ وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ﴾

واته: من باسی خه‌فته و په‌ژاره‌م هر لای خودا ده‌که‌م.

چه‌ندی هاوړیت زوړبیت

چه‌ندی هاوړتی نزیکت هه‌بیت،

نارامی و دلخوښی و هیمنی،

پازی بوون و سه‌ربه‌رزی و سه‌رکه‌وتن

به‌ده‌ست ناهینیت، ته‌نھا له سکا‌لابردنه لای خودا نه‌بیت.....

هه‌ندی نازار هه‌یه هیچ که‌سټک لټی تیناگات،

نه‌که‌رچی باسی بکه‌یت و پوونی که‌یته‌وه

ته‌نھا خودا لټ تیده‌گات،

ته‌نھا نه‌و ده‌زانیت چیته و چیت پیویسته.....

(۸۲)

﴿وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَّهْدِينِ﴾ سوورهتی الصافات ۹۹
ئیبراهیم وتی: من ده پۆم بۆ لای پهروه دگارم، دلنیام رینمونیم دهکات.

هه رکات دلت تهنگ بوو، برۆ بۆلای خودا!
هه رکات دنیات له بهر تهنگ بوو، برۆ بۆلای خودا!
هه رکات ئازاریان دای، برۆ بۆلای خودا!
هه رکات زۆر ناساغ بووی، برۆ بۆلای خودا!
هه رکات زۆر نارهحهت بووی، برۆ بۆلای خودا!

به دلێکی پر متمانه وه برۆ بۆلای خودا،
دلنیابه رینمونیت دهکات.....

له هه موو شتیک بی پنیوستت دهکات
له گهل خودا به،
هه موو کارهکانی ئەم گهردوونه له ژیر دهسهلاتی ئەو دایه!

(۸۴)

﴿إِنَّهٗ هُوَ يُبَدِّئُ وَيُعِيدُ﴾

ئەو نەفسەت زیندوو دەکاتەو، که له ناو دونیادا رۆچوو! ئەو ژیاڤه ئارامەت بۆ دەگێرێتەو، که خەم و ئازار دایپۆشیوو! ئەو ئازیزەت بۆ دەگەرێنیتەو، که بیثومییدی له گەڕانەو! ئەو نەفسەت زیندوو دەکاتەو، که له ناو دونیادا رۆچوو!

تەنها سوچدە ببه و لێی نزیک بەرەو. شکاویت رابگەیه‌نه، سەرکەوتنت پێدەبەخشیت.

***

(۸۵)

هەرکات دلتەنگ بوویت

بیری خۆتی بخەرەو

چۆن نوح رزگاری بوو له‌وشه‌پۆلانە‌ی وه‌ک شاخ و ابوون!

چۆن ئیبراهیم له ئاگر پارێزرا!

چۆن یونس له ناوسکی نەه‌ه‌نگه‌که رزگاری بوو!

چۆن پووباره‌که بۆ موسا دوولەت بوو!

جوانترین شت له فریاکه‌وتنی خودایی ئەو‌یه

له کاتی‌کدا دیت، که بیثومید بوویت له هەموو هۆکاره‌کان!

له کاتی‌کدا دیت، تەنها خودا له دلتدا ماوه‌تەو!

(۸۶)

ئهو دهمه‌ی باوک و برا و کهسه نزیکه‌کانی یوسف
له دهووری کۆبوونه‌وه، یوسف فهرمووی:

﴿ أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ﴾ مسوره‌تی یوسف ۱۰۱

واته: خودایه تۆ پشتیوان و یارمه‌تی ده‌ری منی له دنیا و له پوژی دوایی
دا.

سویند به خودا هیچ شتیک ناگاته پشتیوانی خودا بۆ بنده‌که‌ی.

***

(۸۷)

نوێژ ده‌که‌یت، هانا بۆ خودا ده‌به‌یت و نزا ده‌که‌یت، به‌لام خودا به ئارامی
و هیدی هیدی وه‌لامت ده‌داته‌وه، زۆر جار هه‌ست ده‌که‌یت فه‌رامۆش
کراویت و به‌ته‌نھا ماویته‌ته‌وه، خوداش له‌گه‌لت نییه، به‌لام پیویست بوو
ماوه‌یه‌ک له ئازار و خه‌مدا بژیت، ئازارت چه‌شتووه و خوداش یه‌کسه‌ر
پرزگاری نه‌کردوویت!؟

له داهاتودا ئه‌وه ده‌زانیت که خودا هه‌موو ئه‌وانه‌ی له‌به‌ر تۆ بووه،
بۆ ئه‌وه‌ی به‌دریژای ژیانته‌ به‌خۆشی و شادی و ئارامی بژیت.

(۸۸)

﴿ وَصَافَتْ عَلَيْهِمُ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ﴾

واته: بیزاربوون له گیانی خوشیان و زانیان هیچ په ناگه یه ک نییه له
(سزای) خوا مه گه ر په نایی خوی.

پوژیک دیت ههست ده کهیت له م جیهانه دا ته نیایت،

ده گریت و کهس گوئی له گریانه کهت نییه!

نازار ده چیژیت و کهس نییه دلنه وایت بکات!

هموو ده رگاگان به پرووتدا داده خرین،

بۆئه وهی بگهیت به و ده رگایه ی هه رگیز داناخریت.....

***

(۱۸۹)

که د دنیا بویت ﴿إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ﴾

واته: بیگومان کاروبار همووی به ده ست خوايه.

که د دنیا بویت ﴿يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ﴾

واته: ټه و خوايه له ژور ئاسمانه وه کاروباری زهوی پټک ده خات و سه په رشتی ده کات.

شوینه واری ټه مه له دلتدا هه ست پټده کیت!

هه ست به گورانکاری ده کیت له ژیانندا!

نهینی به پټوه بردنی خودا تووشی سه رسو پمانت ده کات!

پووناکي باربوونی کاره کانت له لایه ن خوداوه به ته و او ی هه ست پټده کیت!

***

(۹۰)

ئەوکاتە‌ی له‌گە‌ڵ خودادا د‌دویتی، گەرچی فرمیسیکی زۆریش برژی‌ت یان
و‌شەکان تیگە‌ڵ بکە‌یت، بریندار ناییت و هەست بە شەرمەزاری ناکە‌یت،
چونکە د‌ه‌زانیت ملکە‌چ بوون و زەلیل بوون بە‌رانبەر خودا هیز و توانایە.

***

(۹۱)

بەختە‌و‌ه‌ربوونت له‌ غەیری خودادا مەبینه‌و‌ه‌،
له‌ بەرئە‌و‌ه‌ی کە‌سی نزیکی دوورده‌کە‌و‌یتە‌و‌ه‌،
خۆشە‌و‌یستانت بی‌ و‌ه‌فا دە‌بن، ئە‌وانە‌ی له‌ ژياندان دە‌مرن.
مال و تە‌ندرووستی و سامان نامینین.....
ئە‌و‌ه‌ تە‌ن‌ها پە‌روە‌ردگاری جی‌هانیا‌نه دە‌میتیتە‌و‌ه‌.

***

(۹۲)

لئیان پرسى: بۆ هه‌میشه پرووت به خنده‌یه؟
وتى: شه‌رم ده‌که‌م خه‌مباربم،
له کاتیکدا هه‌موو کاره‌کانم به ده‌ستی خودایه.

***

(۹۳)

ئارام به، خودا له‌گه‌لته!
ئهو دلته که بریندار کرا، خودا سارپریژی ده‌کات!
ئهو شتانه‌ی هه‌ستیان بریندار کردی،
خودا خۆی بۆت چاک ده‌کاته‌وه!
ئهو ده‌رگایه‌ی داخراوه به پرووتدا، خودا بۆت ده‌کاته‌وه!
هه‌موو ئه‌مانه تهنه‌ا بۆ ئه‌وه‌یه که ئارام بیت.

***

(۹۴)

ئەو ئازارانەى كە هېچ كەسى ئاوپى بۆ نەدايه وه
له ژير چاوديرى خودا دايه!
متمانەت به خدا هەبیت و بیتۆمید مه به!

***

(۹۵)

ئەو كاتەى خودا فەرمان دەكات
له نیتوان به ردیكى په قدا گولیک برۆیت
دەرۆیت.....!
كاره كانی توش به هه مان شیوه ن.

***

(۹۶)

ههتا خودا گوئیستم بیت.....
ئاوات دهخوازم و، داوای لیدهکه م.

***

(۹۷)

﴿اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ﴾ سوورهتی الشوری ۱۹
واته: خودا دلسۆزه بۆ بهندهکانی.
بهسۆزیی ههموو کهسهکانی بهرانبهرت کۆبکه یته وه،
لهسهرووی ههموویانه وه بهسۆزیی دایک و باوکیشیت بیت،
هیشتا ناگاته دلۆپنیک له دهریای بهسۆزیی خودا.

(۹۸)

نەخۆش دەکەویت،
چونکہ خودا دەیەویت لیت خۆشیت.

بەلات تووش دەبیت،
چونکہ خودا دەیەویت میهرەبانیت بەسەردا ببارینیت.

خەفەتت تووش دەبیت،
چونکہ خودا دەیەویت نرخى دلخۆشى بزانییت.

ھەرگیز میهرەبانى خودات لى نابریت.

***

(۹۹)

بئ ئومید مه‌به،
که‌نجینه‌که‌ی خودا، له پیداو‌یسته‌کانی تو زور که‌وره‌تره.

***

(۱۰۰)

ئایا هه‌موو کاره‌کانت به‌دهستی خودا نییه؟
ده‌ی که‌وایه، ئارام به.

***

(۱۰۱)

که خودا به‌نده‌یه‌کی خۆی خۆش‌ویست
بیری ده‌کات، وه‌ک چۆن هاو‌پنیه‌ک بیری هاو‌پنیه‌کی ده‌کات.

(۱۰۲)

- حالت چۆنه له‌گه‌ل خودادا؟
+ هه‌موو شه‌ویک ده‌خه‌وم و ئاماده نیم بۆ دیداری،
هه‌موو رۆژیک مۆله‌تم ده‌دات، به‌لکوو بگه‌ریمه‌وه.....

***

(۱۰۳)

ئه‌گه‌ر که‌شتیه‌که کون نه‌کرایه، ده‌ستیان به‌سه‌ردا ده‌گرت!
ئه‌گه‌ر منداله‌که نه‌کوژرایه، ده‌بووه خه‌فته بۆ دایک و باوکی!
ئه‌گه‌ر دیواره‌که‌یان چاک نه‌کردایه، مافی بیتاوکه‌کان ده‌خورا!
بزانه خێر و چاکه ئه‌وه‌یه که خودا بۆمانی هه‌لده‌بژیریت.

(۱۰۴)

﴿فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾ سوه‌تی نوح ۱۰
واته: داوای لیخۆشبوون له خودا بکه‌ن خودا لیخۆشبووه.

ئه‌وکاته‌ی ده‌لینیت * استغفرالله *
داوای دوو شتت له خودا کردووه:
داپۆشینی تاوانه‌که‌ت و
لیخۆشبوونت لیتی به‌جۆریک سزات نه‌دا له‌سه‌ری.

***

(۱۰۵)

قورستین جۆری دووری ئه‌وه‌یه
که‌ له خودا دووربیت، له کاتیکدا خودا ده‌فه‌رمویت:
﴿وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ﴾

***

(۱۰۶)

پیاو چاکیک فهرمووی:

نه‌گه‌ر خودا برایه‌کی پټبه‌خشیبوویت
هاوکاری ده‌کردیت له‌کاری چاکه‌دا،
بزانه خودا ده‌یه‌وټت تووشی چاکه‌بیت.

که خودا هیدایه‌تی دایت نزا بکه‌یت
بزانه ده‌یه‌وټت پټت ببه‌خشیټ.

که وای لیکردیت کاری خه‌لکی راپه‌رینیت،
بزانه خودا جټت ناهیلټت.

گه‌ر سازانتی یادی بکه‌یته‌وه
بزانه خووشی ده‌وټت.

گه‌ر خودا به‌نده‌یه‌کی خوئی خوټبوټت
به‌توانای ده‌کات، سه‌ری ده‌خات، وه‌لامی ده‌داته‌وه.

***

(۱۰۷)

به دلتهنگی و بیتاقهتیهوه باسی خهم و کیشهکانی بۆ دهکرد.
وتی: دهتوانیت ئەم وتانهی ئیستا له سوچدهدا بۆ خودا باس بکهیت؟

دوای ماوهیهک هاتهوه و پیتی گوت: ئیتر خهمهکانم بۆ کهس باس ناکهم،
سوپاس بۆ خودا ئیستا زۆر باشتربووم.

تۆش تاقی بکهروهه.

***

(۱۰۸)

له کاتی دوعاکردندا
خودا پهوانبیزی تۆی ناویت، بهلکوو دلتی دهویت.

(۱۰۹)

زۆر جار داوا له‌خودا ده‌که‌ین، حالمان بگوریت،
له‌نازانین خودا ده‌یه‌ویت به‌هوی ئه‌م حاله‌وه‌مانگوریت.

(۱۱۰)

نوسیبووی: خودایه‌دله‌کان بگه‌یه‌نه‌به‌ئاواتی خویان.

منیش بۆم نوسی:

ئه‌گه‌ر خودا وه‌لامی دوعاکه‌ت بداته‌وه، ئه‌وا هه‌موومان تیا‌ده‌چین، چونکه
له‌وه‌یه‌شتانیکمان پهن خۆش‌بیت، به‌لام بۆ ئیمه‌خراپ بیت.

جوانتره‌دوعاکه‌ی پینغه‌مبه‌ری خودا بکه‌ین، که‌پره‌له‌ته‌سلیمبون:

په‌روه‌ردگارا داوای هه‌موو چاکه‌یه‌کت لێ‌ده‌که‌م،

ئێستایی و داها‌تووشی، ئه‌وه‌ی من ده‌یزانم و ئه‌وه‌شی نایزانم.

(۱۱۱)

گەر ده‌تزانى خه‌لكى چه‌نده به‌خىرايى له‌دواى مردنت له‌بىرت ده‌كه‌ن،
له‌ژيانندا ته‌نها هه‌ولئى رازى كردنى خودات ده‌دا.

(۱۱۲)

گەر دوعات كرد،
دواى ماوه‌يه‌كى زور وه‌لامت نه‌درايه‌وه،
پىداويستيه‌كانىشت زور زوربوون.
داوا له‌خودا بکه لیت خوشبیت!
گەر لیت خوشبیت،
پىداويستيه‌كان بو جیبه‌جی ده‌بیت به‌بى ئه‌وه‌ی داواى لىبکه‌یت.

"ابن القیم"

(۱۱۳)

گەرچی به‌رده‌وام بووی له‌دوعا کردن، به‌لام نار‌ه‌حه‌تیه‌کانت هر
مابوون، بزانه خودا نایه‌ویت به‌ته‌ن‌ها وه‌لامی دوعا‌کانت بداته‌وه، به‌لکوو
ده‌یه‌ویت شتانیکت پییبه‌خشیت که داوات نه‌کردوون.

ابن‌القیم

***

(۱۱۴)

په‌روه‌ردگارا
نو‌یژیک ناکه‌م، شایه‌نی تو بیت.
به‌پۆژوو نابم، وه‌ک به‌پۆژوو بوونی داوود.
که نه‌خۆش ده‌که‌وم، وه‌ک ئه‌یوب خۆراگرنیم.
وه‌ک یونس‌یش ته‌سبیحات ناکه‌م.
وه‌ک یه‌حیاش دینه‌که‌مم به‌به‌هیزی نه‌گرتووه.
وه‌ک یوسف‌یش ناتوانم چاو و ئه‌ندامه‌کانم ببپاریزم.
به‌لام خودایه وه‌ک ئه‌مانه تۆم خۆشده‌ویت.

(۱۱۵)

خودا له دایکت میهره‌بانتره بۆت!
ئه‌گەر له ده‌رگای خودات دا،
له‌به‌ر ده‌رگا که‌یدا وه‌ستایت،
په‌نات ته‌نھا بۆ ئه‌و برد،
راستت کرد له‌گه‌لیدا،
دلّت پرېوو له‌و قه‌ناعه‌ته‌ی که پێویستت به‌وه.

خودایه ته‌نھا تۆم هه‌یه!
ته‌نھا په‌نام بۆتو هیتاوه!
ئه‌گەر قه‌ناعه‌تت به‌مه هه‌بوو،
سووربوی له‌سه‌ری و له‌به‌رده‌رگا که‌یدا وه‌ستایت،

سویند به‌خودا،
پێویسته‌که‌ت چه‌ندی گه‌وره بیت، خودا بۆت جیبه‌جی ده‌کات.

(۱۱۶)

هەندى لە پيشينانان فەرموويانە:
گەر لە پۆزى دوايدا سەرپشکم بکەن،
کە خودا لىپپىچىنەوهم لەگەل بکات، يان دايکم!
دەلیم خودايە تۆ لىپپىچىنەوهم لەگەل بکە،
چونکە لە دايکم ميهره بانترى بۆم.

***

(۱۱۷)

ئەوکاتەى لە ھۆکارى ئازارەکانمان دەکوئىنەو، بۆمان دەردەکەويت
زۆربەى نارەحەتى و ئازارەکانمان بەبۆنەى مرۆفەکانەو بون،
جوانترين شتەکانيش لەگەل خودادا تووشمان بون.
ئىمەش ھەر بەردەوام خۆمان لە خەلکى نزيک دەکەينەو و لە خوداش
دووردەکەوينەو.

"ئەدھەم شەرقاوى"

(۱۱۸)

هه‌رکه‌سیک ته‌واوی ژییانی په‌یوه‌ست بکات به‌ته‌ن‌ها یه‌ک شته‌وه، به‌جۆریک پشت به‌و شته‌بیه‌ستیت، به‌سه‌رچاوه‌ی هی‌زوتوانا و خۆشی و نه‌منی خۆی بزانی‌ت.

ئه‌وا بی‌گومان خودا به‌همان شت تا‌قیده‌کاته‌وه

هه‌تا بۆی بسله‌مینیت، ئه‌م شته‌به‌تال و هی‌چه و ده‌پوات

ئه‌وه‌ته‌ن‌ها خودایه، هه‌رده‌م ده‌مینیته‌وه!

﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا﴾

واته: چووه‌ناو با‌خه‌که‌یه‌وه له‌کاتیکدا که‌سته‌مکار بوو له‌خۆی، وتی با‌وه‌ر ناکه‌م هه‌رگیز ئه‌م با‌خه‌م له‌ناو بچیت.

ئه‌نجامه‌که‌ی :

﴿وَأُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلَىٰ مَا أَنفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا﴾

واته: سامان و به‌روبوومه‌که‌ی له‌ناوبرا (به‌هه‌وره بروسکه سوتاو نه‌ما) ئینجا کابراش له‌دا‌خا ده‌سه‌کانی ده‌پرواند و ئه‌م دی و دیوی پئی ئه‌کردن له‌سه‌ر ئه‌وماله‌ی که‌خه‌رجی کرد بوو تیایدا له‌کاتیکدا (که‌پری) با‌خه‌که‌ی هه‌موو که‌وتوون به‌سه‌ر یه‌کدا و ده‌یووت کاشکای که‌سم نه‌کردایه به‌هاوله‌ی په‌روه‌ردگارم.

(۱۱۹)

“ به گویره‌ی خه‌ونه‌کانت داوا له‌خودا مه‌که،
به‌لکوو به‌گویره‌ی ټ‌ندازه‌ی مولکه‌که‌ی داوای لئ بکه!
خودا خاوه‌نی ټاسمان و زه‌مینه،
هیچ شتیک ده‌سته‌وسانی ناکات،
ه‌ربویه داوای شت گه‌لیکی مه‌حالی لټیکه....

***

(۱۲۰)

گه‌ر پرسیاریان لټکردیت بوټاوا غه‌مبار و بی‌تاقه‌تیت؟
به‌راستی وه‌لامبده‌ره‌وه، پټیان بلئ:
أستغفرالله که‌م ده‌که‌م، و قورټانم پشت گوی خستوه!

“عه‌لی ته‌نتاوی”

(۱۲۱)

هه‌ندئ ده‌رگا به‌پرووتدا نه‌کرایه‌وه،
چونکه هه‌ی تو نه‌بوون.

هه‌ندئ که‌س جێیان هه‌شتیت،
چونکه په‌رهبه‌ک بوون له‌ ژیانته‌ک کتیبیک.

هه‌ندئ ئاواتته‌هاته‌دی،
چونکه کاته‌که‌ی گونجاو نه‌بوو.

هه‌ندئ هه‌لت له‌ده‌ستدا،
چونکه بۆ سه‌رکه‌وتن پێویستت به‌ ئه‌زموونی زیاتره‌.

هه‌ندئ ئازار درێژه‌یان کیشا،
چونکه دلخوشیه‌که‌ی دواتری زۆر زۆر زیاتره‌.

(۱۲۲)

مه‌ریه‌م به کۆمه‌لیک رووداوی سه‌خت و ناخۆشدا تێپه‌ری
له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا پینی و ترا، (فَكُلِّيْ وَأَشْرَبِيْ وَقَرِّي عَيْنًا) ﴿
واته: بخۆ و بخۆره‌وه، چاو و دلپۆشن به!

ژیانی خۆت به ئارامی به‌رێبکه،
گه‌رچی باردۆخیشته زۆر ناخۆشبوو،
به زۆر بیرکردنه‌وه لێی خۆت له‌ناو مه‌به.
خودا به جوانترین شیوه کاره‌کانته به‌رێوه ده‌بات.

***

(۱۲۳)

﴿ إِنَّا وَجَدْنَهُ صَابِرًا نَّعَمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴾ سووره‌تی ص ۴۴

واته: به‌راستی ئیمه ئه‌یوبمان به خۆگر بینی چ به‌نده‌یه‌کی چاک بوو
به‌راستی ئه‌و زۆر گوێرایه‌ل و ڕوو له‌خوا بوو.

دوای چه‌ندین سال له تاقیکردنه‌وه،

دوای ته‌مه‌نیک له نار‌ه‌حه‌تی،

له نه‌خۆشی، له له‌ده‌ستدان،

خودا به ئارامگر ستایشی ده‌کات.

خوداش قه‌ره‌بووی بۆ کرده‌وه،

هه‌تا رازی کرد، زه‌نگینی کرد،

بێ پێویستی کرد له هه‌موو که‌سیک.

***

(۱۲۴)

خودای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

گه‌ر به‌نده‌که‌م ویستی تاوانیک ئه‌نجام بدات، له‌سه‌ری مه‌نووسن هه‌تا
ئه‌نجامی ده‌دات، ئه‌گه‌ر ئه‌نجامی دا ته‌نها یه‌ک تاوانی له‌سه‌ر بنووسن،
گه‌ر له‌به‌ر منیش وازی له‌ تاوانه‌که هینا چاکه‌یه‌کی بۆ بنووسن، گه‌ر
ویستی کاریکی چاک بکات و ئه‌نجامی نه‌ده‌دا چاکه‌یه‌کی بۆ بنووسن،
گه‌ر ئه‌نجامی دا له‌ ده‌ هینده‌وه و بۆ ۷۰۰ هینده‌ بۆی بنووسن....

له‌باره‌ی میهره‌بانی خوداوه بۆتان ده‌دویم.

***

(۱۲۵)

به‌دوعایه‌کی پیغه‌مبهر نوح، که‌ته‌ن‌ها چوار وشه‌بوو، هه‌موو زه‌وی
ژیرئاوکه‌وت ﴿أَيُّ مَغْلُوبٍ فَأَنْتَصِرُ﴾
واته: به‌راستی من شکستم خواردوو، ده‌ی تو یارمه‌تیم بده.

سوله‌یمانیش به‌سی وشه‌بووه‌خواه‌نی هه‌موو زه‌وی.
﴿وَهَبْ لِي مَلَكًا﴾

پیویست ناکات له‌دوعاکانماندا زۆر بلیین،
وشه‌کانی ریک‌بخه‌ین و بیلاوینینه‌وه،
به‌لکوو‌ئه‌وه‌ی پیویسته‌ته‌ن‌ها راستگۆی و دلسۆزیته،
خودا په‌وانبیزی تۆی ناویت،
خودا دل‌تی ده‌ویت.

***

(۱۲۶)

شتیتکت بۆ باس ده کهم

که دلت ئارام بکاته وه

خودا فه رموویه تی:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾

واته: هه رده مئ به نده کانی من پرسیاریان لئ کردیت ده رباره ی من ئه وا
بئگومان من لیئانه وه نزیکم، گیرا ده کهم نزاری نزاکاران هه رکاتیک هاوار و
نزام لئیکه ن.

دوعا کلله بۆ هه موو داخراو بییه ک.

قه دهر ده گۆریت.

دوعابکه و بئ ئومید مه به!

ئه وه ی بۆتۆ بیت، هه ردیت، گهرچی لاواز و بیتواناش بیت.

***

(۱۲۷)

باش بزانه گومانی باش بردن به خودا
یه‌کیکه له هۆکاره‌کانی وه‌رگرتنی دوعا
ئیتیر بۆچی بیتاقه‌تیت و خه‌مباریت!
تۆ داوات له خاوه‌نی ئاسمان و زه‌مین کردووه
ئه‌وه‌نده مه‌لی دوعام کرد، دوعام کرد،
له‌وه‌یه کاتی وه‌لامدانه‌وه زۆر نزیک بیت،
دلخۆشیت نزیکتر بیت
ئه‌وه‌ت بیر بیت
(وَإِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) سووره‌تی الحج ۶
واته: بیگومان ئه‌و خودایه توانای به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌کدا هه‌یه.

***

(۱۲۸)

پهروه رینه ئه و دنیایه ی یه عقوبم پین ببخه شه
﴿ فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴾
واته: بۆیه چارم دان به خودا گرتنه به جوانی، به و ئومیده ی خوا
هه موویانم بۆ بهینیته وه، به راستی هه ر ئه و زانای کار دروسته.

***

(۱۲۹)

به ریه بردنی کاره کانت له لایه ن خوداوه، له وه ی خۆت زۆر باشتره،
ئه وه ی هه زت پییه تی لیت ده گریته وه وه ک تا قیکردنه وه یه ک، بۆ ئه وه ی
ببینیت چه ندی ئارامیت، ئارامگرییه کی جوانی نیشان بده،
ده بینیت ورده ورده کاره کانت ئاسان ده بن.
هه موو ئه وانه ی پرووده دن بۆتو باشترن
جا به به خشین بیت یان لیگرتنه وه.
ئیبینول جه وزی

***

(۱۳۰)

بیرت بیئت

خودا ویستی لهههرشتیک بوو، دهبیئت.

گەرچی ئاوهز و لوژیک و ههموو دانیشتوانی زهوی پروودانی ئهوشته
پهتبهکنهوه، که خودا شتیکی ویست کهس ناتوانیت بییته پینگری.
﴿وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ﴾ واته: خوا بهسهر کاری خویدا زاله.

***

(۱۳۱)

گەر زۆر زۆر چهزت دهکرد شتیکی بهدهست بهینیت

زۆر داوا له خودا بکه و بلی :

خودایه دهسهلاتی خۆتم نیشان بده له ئاسانبوونی ئەم کاره‌دا.

له نیوان بانگ و قامهت،

له نیوهی شهودا،

له دواى نوێژهکان،

ئەم دوعایه بلییرهوه.

پاشان ببینه خودا چون وهلامت ده‌داته‌وه.

متمانەم پینکه خودا هەرگیز شه‌رمه‌زارت ناکات.

(۱۳۲)

وامه‌زانه نه‌فسه‌ت به‌ره‌و لای کاری چاکه‌ی بردووی،
به‌لکوو بزانه تو یه‌کیکیته له‌و به‌ندانه‌ی خودا خوشی ده‌وین
که‌م ته‌رخه‌می له‌مه‌دا مه‌که، له‌ بیرت بکات...

“ئیب‌نول قه‌ییم”

***

(۱۳۳)

له‌ یاسای مرۆفه‌کاندا، ئه‌گه‌ر متمانه‌ شکا نایه‌ته‌وه.
له‌ یاسای خودادا
تۆبه‌کار له‌ تاوان وه‌ک ئه‌وه‌ وایه‌ تاوانی ئه‌نجام نه‌دا‌بیته‌.

***

(۱۳۴)

هه رکه سینک دلپاکی ده ویت،
ئه و باخودا به سهر هه و او ئاره زووه کانیدا سه ربخات.
دلنیک وابهسته بیت به ئاره زووه وه
به ئه ندازه ی وابهسته بوونه که ی له خودا به دووره.
به یادی خودا و ملکه چ بوون دل ئاوه دان ده بیته وه.
هه رکه سینک دلی له لای خودا بیت، ئارام ده گریت
له لای خه لکیش بیت خه مبار و بیتاقهت ده بیت.

ابن القیم

***

(۱۳۵)

ده‌تگه‌پړنښته‌وه بۆلای خوی:

- به دلته‌نگېوونت له‌دوای ئه‌نجامدانی تاوانیک.
- به پړوشتنی جه‌نازه‌یه‌ک به‌لاتدا.
- به بیستنی ئایه‌تیک که‌وا هه‌ست ده‌که‌یت بۆتو دابه‌زیوه.
- به‌هوی نزای دایک و باو‌کته‌وه.
- به نه‌خۆشییه‌ک که هه‌ست به‌لاوازی خۆت بکه‌یت.
- به خیانه‌ت کردنی هاو‌پښه‌کت.
- به‌پړوشتنی هاو‌پښه‌کت.

ئای چه‌نده بن پښه‌سته لیت!

توش چه‌نده پښه‌ستت پښه‌تی!

به‌لام هه‌رده‌تگه‌پړنښته‌وه بۆلای خوی.....

***

(۱۳۶)

ته‌نها خودا ئه‌و گر‌کانه زۆره‌ی دلته‌ خامۆش ده‌کات.
ته‌نها خودا ئارامیت پیده‌به‌خشیت له‌ کاته ناخۆشه‌کاندا.
ته‌نها خودا له‌ خۆت باشته‌ره بۆت.

(۱۳۷)

له ژيانماندا هه ندى كه وتن، وانه و ئه زموونى نويمان فيرده كه ن.
هه ندى دلخوشبوون، هيوامان پيڤه به خشن.
نازانين قه ده ر و داهاتوو چييان بو هه لگرتوين،
له سه رمان پيوسته گوماني باش به خوداي خو مان به رين.

***

(۱۳۸)

ئو تاريكاييه ي ئيستا تنيديت، واده زانيت كو تايي دنيايه بو ت.
هينده ي ئو تاريكاييه نابيت كه يونسي تيدا بو و
له ناو سكي نه هه نكه كه دا
به وتنى: لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ
له هه موو ئو تاريكيانه رزگاري بو و
ئايا خودا له م تاريكاييه تو رزگار ناكات!!

***

(۱۳۹)

له ریگای چوونت به‌ره‌و خودا
له ریگای تیکۆشان‌ت به‌ره‌و رازی بوونی
ریگاکه‌تت خۆشبویت، چه‌ندئ قورسیش بوو
ئارام بگره له‌سه‌ر نار‌ه‌حه‌تییه‌کانی
تالی و شیرینی ئەم ریگایه‌ت خۆشبوویت
پۆژیک ده‌تگه‌یه‌نیت به به‌ه‌شت.

***

(۱۴۰)

خودا هه‌ر شتیگ له دلتدا بمرینیت،
له دوا‌ی ئەو هه‌ستیگی جوانتر و با‌شتر ده‌هینیته جیی.
متمان‌ه‌ت پی‌ی هه‌بی‌ت و پستی پی‌ی به‌سته!

***

(۱۴۱)

خودا ناکاته دۆخیکه‌وه که له‌تواناتدا نه‌بیت
ده‌زانیت ده‌توانیت تیی په‌رینیت .

ئارام به، ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ سووره‌تی البقرة ۲۸۶
واته: خوا داوا له هیچ که‌سیک ناکات، مه‌گه‌ر به ئەندازه‌ی توانای خوی.

***

(۱۴۲)

دایکم فیری کردم هه‌میشه دوعا بکه‌م،
زۆر زۆر داوا له خودا بکه‌م.
فیری کردم له‌وه‌یه ئیمپۆ زۆر سه‌خت و ناخۆش بیت،
به‌لام سبه‌ینی هینده‌ی پانتای گه‌ردوون فراوان ده‌بیت.

***

(۱۴۳)

بانگه‌وازیك كه دل زور ئارام ده‌كاته‌وه:
" ئه‌ی نه‌وه‌ی ئاده‌م نه‌گه‌ر تاوانه‌كانت بگاته‌ نزیكى ئاسمان،
پاشان داواى لىخۆشبوونم لىبكه‌یت، لىت خۆشده‌بم "

***

(۱۴۴)

ئه‌و ساته‌ دىت كه خودا
برینه‌كانت ساپىژ ده‌كات،
دل ئارام ده‌كاته‌وه،
هه‌موو شكاویه‌كانى چاك ده‌كاته‌وه،
كه خودا قه‌ره‌بووى بۆ كر دىته‌وه
له‌بىرت ده‌چىت چىت له‌ده‌ستداوه.

***

(۱۴۵)

نازانیت چۆن په‌یام و میهره‌بانى خودات پینده‌گات.
نازانیت چۆن دهرگات به‌روودا ده‌کاته‌وه.
کاتیک خودا ویستی شتیک بییت که‌س ناتوانی بیته ریگری.
هیچ که‌سیک له‌خودا گه‌وره‌تر نییه....
الله أكبر

***

(۱۴۶)

زۆر نزا ده‌که‌یت،
زۆر داواى لیده‌که‌یت،
چونکه له‌مه‌دا ئارامی دلت ده‌دۆزیته‌وه،
ده‌زانیت ئه‌و زاتیکه چاودیریت ده‌کات، بیسه‌ره و وه‌لامت ده‌داته‌وه.

***

(۱۴۷)

خه مبار مه به!

ئه گهر ئه و دهرگايه ي ده تويسه به پرووتدا بکريته وه، داخرا!
رۆژه کان تيده په پرن و بۆت دهرده که ویت، خودا له شتانیك پرزگاری
کردووی که له تواناندا نه بوو بهرگه ي بگریته.....
ئارام به، به بریار و دانایی خودا!
بزانه خیر و چاکه له بژارده کانی ئه ودایه!

***

(۱۴۸)

داوا له خودا بکه،
ئه و باوه په ی هه ته له دهستی نه دهیت.
گومان دلت داگیرنه کات،
هر به وه فابیت هه رچه ک پرویدا،
داوا ی لیبکه دل و ژیانته پر بکات له بهخته وهری،
ئه و به سه ره موو شتی کدا به توانایه.
(وَأَنذَرُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) سووره تی الحج ۶

(۱۴۹)

خودا ئه‌وساتانه له‌بیرناکات که تۆ هه‌ولۆی دلخۆش کردنی خه‌لکیت ده‌دا،
به‌لام خۆت زۆر خه‌مباربوویت.
له‌بیری ناکات زۆربه‌خشنده بووی له‌وشتانه‌ی که خۆشتمده‌ویستن
که‌رچی هیچ که‌سیش وه‌ها نه‌بوو بۆتۆ.
ئهو هه‌نگاوانه‌ت له‌بیر ناکات که ده‌تنا بۆ ساپتۆکردنی برینه‌کان، خۆشت
له‌ناو بریندا نوقم بووبوویت
ده‌بینیت خودا چۆن قه‌ره‌بووی هه‌موو ئه‌مانه‌ت بۆ ده‌کاته‌وه.

***

(۱۵۰)

ئارامگرتن نه‌ینیه‌که ته‌نها ئه‌وانه ده‌یزانن
باوه‌ریان وایه، خودا هیچ له‌بیرناکات.
له‌کۆتاییدا به‌ باوه‌رپکی پته‌وه‌وه وه‌ستاوان
چاوه‌رپن خودا به‌ کاره‌که‌یان بفرمویت ببه، بییت!
پاشان ده‌گریه‌ن به‌هۆی هاتنه‌دی ئهو خه‌ونه‌ی چاوه‌روانی بوون.

(۱۵۱)

وهلامت ده داته وه، وهلامت ده داته وه،
ئه و خودایه ی چه ندین ساله نارحه تیه کانت له سه ر لاده بات
ئه و خودایه ی فیری کردیت چۆن دلت ئارام بیت
چۆن به خته وه ر بیت، چۆن خوشتبوویت.

ئه و خودایه ی ئه وشتانه ت پیده به خسیت که بۆتو گونجاوه
رازیت ده کات.

﴿قُلِ اللَّهُ يُنَجِّبُكُم مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ مُشْرِكُونَ﴾

بلن: هه ر خوا ئیوه رزگار ده کات له و مه ترسییه و له هه موو نارحه تی و
غه م و په ژاره یه ک.

***

(۱۵۲)

به جۆریك داوا له‌خودا بکه،
وهك ئه‌وه‌ی پرووناکی وه‌لامدانه‌وه ده‌بینیت.
خاترجه‌م به‌ ئه‌و ده‌نگه هه‌یمنه‌ت ده‌رگاکانی ئاسمانی بۆ کراوه‌ته‌وه.
(فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْعَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ)
واته: ئیمه‌ش نزاو هاواری ئه‌ومان گیراکرد، له‌و غه‌م و خه‌فه‌ته‌ پرزگارمان
کرد، هه‌رواش ئیمانداران پرزگار ده‌که‌ین.

***

(۱۵۳)

پاشان خودا ئارامی داده‌به‌زینیته‌ سه‌ر دلت،
وات لێده‌کات له‌ کونیک‌ی پرووناکیه‌وه ده‌ربچیت،
که هه‌ینده‌ی نوکه ده‌رزیه‌ک ده‌بیت.
له‌ کۆتا ساته‌کاندا خودی خۆت به‌ده‌سته‌هه‌ینیته‌وه،
هه‌موو خه‌م و ئازاره‌کانی دل‌یشت له‌ دوا‌ی خۆت جێدیلێت.

***

(۱۵۴)

هه‌تا بیزار نه‌بیت له داوا کردن، خودا هر بیت ده‌به‌خشیت،
به‌خششی خودا،
زور له خه‌یاله‌کانت فراوانتره!
له پنداویستی‌ه‌کان گه‌وره‌تره!
له ئاواته‌کانت مه‌زنتره!

***

(۱۵۵)

بیرت بیت خودا له ئیمه‌وه نزیکه!
له خودی خو‌مان میهره‌بانتره بو‌مان!
به‌توانایه به‌سه‌ر هه‌موو شتینکدا!
شتانیک ده‌زانیت له‌باره‌مانه‌وه که خو‌مان نایزانین!
پیمان ده‌به‌خشیت به‌بی ئازاردان!
لئی وهرده‌گرین به‌بی په‌شیمانی!

***

(۱۵۶)

پوځی مروځه‌کان وهک گول وایه،
هه‌تا یادی خوا بکات گه‌شه ده‌کات و دهره‌وشیته‌وه
هه‌رکاتیش له یادی خودا بی ئاگا بوو،
له گه‌شه ده‌که‌ویت و هه‌لده‌پورکیت.

***

(۱۵۷)

ئه‌گه‌ر خودا له یه‌که‌م تاقیکردنه‌وه‌دا یوسفی پزگار بکردایه
نه‌ده‌بووه عه‌زیزی میسر.
تاقیکردنه‌وه و نار‌ه‌حه‌تیه‌کان در‌یژه ده‌کیشن
بو ئه‌وه‌ی به‌خششه‌کانیش زو‌رت‌ربن.

***

(۱۵۸)

﴿وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ﴾

واته: هیچ شتیک نییه ئیلاا خه‌زینه‌کانی لای ئیمه‌یه.

هموو شته‌کانت:

به‌خته‌وه‌ریت،

ئاواته‌کانت،

سه‌لامه‌تیت،

هاوسه‌رگیری کردنت،

کاره‌که‌ت،

پو‌زییه‌که‌ت،

هممو‌ی له‌لای خودایه

داوای لیتیکه با وه‌ک باران برژین به‌سه‌رتدا.

***

(۱۵۹)

هه‌موو ئه‌و دوعایانه‌ی کردوته، خودا بۆت ده‌هینیتته دی.
له‌وه‌یه درێژه بکیشیت،
له‌وه‌یه شینوازه‌که‌ی بگۆریت،
له‌وه‌یه له‌و باشترت بدات،
به‌لام له‌ کۆتاییدا هه‌ر بۆت ده‌هینیتته دی.....

***

(۱۶۰)

قه‌ده‌رمان ده‌گۆریت؟
ئه‌ی پۆله‌گیان نه‌تزانوووه دوعا له‌گه‌ل قه‌ده‌ردا مملانی ده‌کات، به‌هۆی
به‌هیزی دوعا و زۆر داواکردنی که‌سه‌که به‌سه‌ر قه‌ده‌ردا زال ده‌بیت،
متمانته بیت دوعا دیمه‌نه شینواوه‌که پیکده‌خاته‌وه، ته‌نها دوعا قه‌ده‌ر
ده‌گۆریت.

***

(۱۶۱)

دهرگا لیکردنه‌وهت زۆر له‌وه‌نزیکتره که گومان ده‌به‌یت
ئه‌م‌رۆ له‌ دوینئ لئی نزیکتریت
مژده‌کان له‌ پێگادان به‌ره‌و تو:
چاکبوونه‌وهت،
پزگاربوونت له‌ ناخۆشییه‌ک،
هه‌والئکی خۆش، دیداری ئازیزیک،
هه‌موویان له‌ پێگادان به‌ره‌و تو
ماده‌م له‌ دوعا بیزارنه‌بووبیت و بیئومیدیش نه‌بووبیت له‌ ئارامی.

***

(۱۶۲)

زۆر زۆر داوا له‌ خودا بکه‌ن
هه‌تا خودا بفرمویت:
" ئه‌ی فریشته‌کان،
پیداویستی به‌نده‌که‌م جیبه‌جی بکه‌ن
یه‌قینه‌که‌ی زال بوو به‌سه‌ر قه‌ده‌ره‌که‌مدا "
له‌ باره‌ی به‌خششی خوداوه بۆتان ده‌دویم.

(۱۶۳)

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ سوورهتی غافر ۶۰
واته: پهروهردگارتان فرموویهتی: لیم بپارینهوه وهلامتان دهدمهوه

جوړی دوعاکه‌ی دیاری نه‌کردوه،
ئه‌ندازه‌ی داواک‌ه‌شی سنوردار نه‌کردوه،
ته‌ن‌ها داوای لیبکه و متمانه‌ت هه‌بیت که بیت ده‌به‌خشیت.
ئه‌گه‌ر نازانیت به‌ جوانی دوعا بکه‌یت و وشه‌کان ریک ب‌خه‌یت،
سه‌رت به‌رزیکه‌ره‌وه به‌ره‌و ئاسمان
بی‌ره‌ گ‌و به‌و و‌رینانه‌ی له‌ ناخ‌تدایه
خودا ده‌زایت چی له‌ دلتدایه، ئه‌وه‌شی ناتوانیت بیدرکینیت....

***

(۱۶۴)

هه‌ند‌ی که‌س واده‌زانن دوعا چه‌کی بیده‌سه‌لاته‌کانه
خ‌وزگه‌ بیان‌زانیایه، بیده‌سه‌لات ئه‌وکه‌سه‌یه له‌ دوعا بی به‌شه.

***

(۱۶۵)

له‌و کاتانه‌ی واده‌زانیت دونیا ده‌تروخینیت،
موناجات کردن له‌گه‌ل خودا به‌هیزت ده‌کات.
دوعا کردن ده‌بیته فریاد په‌ست له‌ دوا‌ی فه‌زلی خوداوه.

***

(۱۶۶)

له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی له‌ دۆلیکی بیبه‌روبوومدا بوو،
به‌لام نزای بو کردن
﴿ وَأَرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴾ سوره‌تی ابراهیم ۳۷
له‌ هه‌موو به‌ر و میوه‌یه‌کیش پۆزییان بده، به‌لکوو شوکرانه بزیرین!

هه‌رچه‌نده دۆخه‌کات وشک بیت،
خودا دلخۆشی و به‌خته‌وه‌ری تیدا ده‌پوینیت.

***

(۱۶۷)

دوعا دهکهیت، زۆرملکهچ دهییت، بیئومید دهییت
بهلام هیچ ئاماژهیهک نییه بۆ وهلامدانهوهی دوعاکانت...
سهرکۆنه‌ی خۆت دهکهیت، تۆ شایه‌نی ئه‌وه‌نیت وه‌لامت بدریته‌وه.....
ئهم سه‌رکۆنه کردنه، ئهم دانپیدا‌نانه،
وه‌لامدانه‌وه‌ی دوعاکانت خیراتر ده‌کات.
خودا له‌گه‌ل د‌لشکاره‌کاندایه
به ئه‌ندازه‌ی شکاوت، ساپ‌یژ ده‌کریت.

***

(۱۶۸)

یه‌که‌مین چه‌کی له‌ناوبه‌ر، له‌سه‌ر زه‌ویدا به‌کار هینرا دوعابوو
به‌دیاریکراوی له‌و‌پ‌و‌ژه‌ی، نوح ده‌ستی به‌ره‌و ئاسمان به‌رزکرده‌وه و
فهرمووی: ﴿ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَيَّ الْأَرْضَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ دَيّٰرًا ﴾
واته: په‌روه‌ردگارا مه‌هینله له‌سه‌ر زه‌وی هیچ که‌سیک له‌ ب‌ن ب‌روایان.

له‌وانه بترسن که دوعا تاکه په‌ناگه‌یانه،
دوعا تاکه چه‌کی ده‌ستیانه!

(۱۶۹)

کئ مه‌نشاوی فیرکرد؟
کئ مامۆستای حوسه‌رییه؟
ئهی کئ قورئانی به‌عه‌بدوولباست له‌به‌رکرد؟
که‌س نایانناسیت!
له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا چی خیری ئه‌و قورئان خوینه‌ به‌ناوبانگانه‌ هه‌یه،
ده‌چیته‌ ته‌رازووی چاکه‌ی ئه‌وانیشه‌وه.

چاکه‌ بکه
خودا چاکه‌ی چاکه‌کاران ون ناکات.....
(وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ) سووره‌تی یوسف ۵۶

***

(۱۷۰)

به‌ده‌ختی و بی‌هیوایی له‌گه‌ل سه‌ شتدا کۆنا‌بیته‌وه

له‌گه‌ل چاکبوون بۆ دایک و باوک:

﴿وَبِرًّا يُّوَالِدِيَ وَلَمْ يَجْعَلْ لِي جَبَّارًا شَقِيًّا﴾

واته: کردوومی به‌ پۆله‌یه‌کی چاکه‌کارو گوێزایه‌ل بۆ دایکم،

نه‌شی کردووم به‌ مل هوپێکی به‌د په‌فتار.

له‌گه‌ل دوعادا: ﴿وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا﴾

واته: په‌روه‌ردگارم هه‌رگیز له‌ پارانه‌وه‌م لیت بی هیوا نه‌بووم.

له‌گه‌ل زۆر قورئان خویندندا: ﴿مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى﴾

قورئانمان نه‌ناردۆته‌ خواره‌وه‌ بۆ سه‌ر تو بۆ ئه‌وه‌ی دووچارای

ناپه‌حه‌تی و غه‌م و په‌ژاره‌ ببیت.

***

(۱۷۱)

بروانه پیغه‌مبه‌ران چون له‌باره‌ی خوداووه ده‌دوین:

پیغه‌مبه‌ر سالح ده‌یفه‌رموو: ﴿إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ﴾
واته: به‌پراستی په‌روه‌ردگارم زور نزیکی دوعا وه‌رگره.

پیغه‌مبه‌ر شوعه‌یب ده‌یفه‌رموو: ﴿إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ﴾
واته: به‌پراستی په‌روه‌ردگارم میهره‌بانی دلسۆزه.

پیغه‌مبه‌ر نوح ده‌یفه‌رموو: ﴿إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾
واته: به‌پراستی په‌روه‌ردگارم زور لیبورده‌ی میهره‌بانه.

یوسف ده‌یفه‌رموو: ﴿إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾
واته: به‌پراستی په‌روه‌ردگارم به‌سۆزه به‌رامبه‌ر ئه‌وه‌ی بیه‌وی به‌پراستی
هر ئه‌و زانای کاردروسته.

پیغه‌مبه‌ر ئیبراهیم ده‌یفه‌رموو: ﴿إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾
واته: به‌پراستی په‌روه‌ردگارم بیسه‌ری دوعا و پارانه‌وه‌یه.

پیغه‌مبه‌ر سوله‌یمان ده‌یفه‌رموو: ﴿فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ﴾
واته: بیگومان په‌روه‌ردگارم ده‌وله‌مه‌ندو بی نیازه.

(۱۷۲)

زانایانی ئەم هه‌ساره‌یه ساویلکه‌ن
واده‌زانن پرووناکی خیراترین شتی ئەم گه‌ردوونه‌یه
نازانن دوعا مه‌ودای نښوان ئاسمانه‌کان و زه‌مین
له که‌متر له چرکه‌یه‌کدا ده‌بریت!

***

(۱۷۳)

دالت پټکبخه،
له ده‌رگای ئومیددا بوه‌سته،
بده له ده‌رگا لیت ده‌کریته‌وه.
دوعا به‌خشینه.....!

***

(۱۷۴)

مه‌ولانا فه‌رمووی:

ده‌سته‌وسان بوون ئاماژه‌یه‌کی خوداییه بق مرؤف
که کاتی دوعا کردن هاتووه.

***

(۱۷۵)

په‌روه‌ردگارا ئه‌گه‌ر دوعا‌کانم جوان نه‌بوون،
خۆت پئدا‌و‌یستی‌ه‌کانم ده‌زانیت. گه‌رچی که‌میش بن
ئامانجه‌کانم ده‌زانیت و هیچ شتیکم له‌لای تو شاره‌وه نییه.
سارپژی رازه‌کانم بکه به‌نیعمه‌ت و به‌خششه‌کانت.

***

(۱۷۶)

به‌نده‌کان به دابړان تاقي ده‌کرینه‌وه
بۆ ئه‌وه‌ی ته‌نھا له‌گه‌ل خودادا ئارام بن.

***

(۱۷۷)

یه‌کټک له پیاوچاکان باسی ئه‌و نیعمه‌تانه‌ی ده‌کرد که خودای پی‌ی
به‌خشیووه، ده‌یفه‌رموو: له نویژی چټشته‌نگاودا داوای هه‌رشتیکم له خودا
کردبیت، ئیلا پی‌ی به‌خشیووم.

***

(۱۷۸)

خوډا ده‌زاننیت بارت گرانبووه و زور ټارام بووی.
ده‌زاننیت دو عاده‌که‌یت، ټاوات ده‌خوازیت،
هه‌ربوویه چاوه‌پروانی چاکه‌به له‌لایه‌ن خوډاوه،
قه‌ره‌بووی ټارام‌گرییه‌که‌ت ده‌کاته‌وه،
پازه‌کانت ساپ‌ټژده‌کات.
متمانته پټی هه‌بیت و گومانی باشی پټی به‌ره.

***

(۱۷۹)

ده‌بیننیت ټه‌و شته‌ی خوشتده‌وټ ټازارت ده‌دات، لیتده‌گریته‌وه.
گومانی خراپی پټده‌به‌یت، پاشان حکمه‌ته‌که‌یت نیشان ده‌دات.
پاشان ټازاری دلټ ده‌گورپټ بو پازیبوون به‌پریاره‌کانی
ټاوه‌ز و دلټ ټارام ده‌بیت، چونکه ټه‌و خوډایه.

***

(۱۸۰)

به م نزیکانه رازه کانت ساریژ دهکات،
چونکه خودا ده زانیت زۆر پئویستت به دلخۆشییه!

***

(۱۸۱)

ئه نهس فهرمووی خۆشه ویست فهرموویه تی: خودا له و بهنده یه ی رازییه
که خوار دینیک ده خوات سوپاسی خودای له سه رده کات،
یان خوار دینه وه یه کت ده خوات سوپاسی خودای له سه رده کات.

***

(۱۸۲)

خودا واز له دلنیک ناهیتیت که سه رپیچی دهکات.
ئه ی چ ده بیت که تو ملکه چی بیت و لینی رازی بیت؟!

***

(۱۸۳)

پستەى "إنالله وإنالیه راجعون"
تەنھا تاییبەت نیه بە مردنەوه، بەلکو واتە:
خۆمان و ئەوشتانەى هەمانه و ئەوشتانەى خۆشمان دەوین
هەمویان مولکی خودان.

ویستی له چیه بابیکات،
چیمان لێدەسینیتەوه بالیمان بسەنیتەوه،
لەلای خودا ئەندازەى گەردیلەیهک بەهەدەر ناچیت.
با نەفسمان پازیبیت و پۆحمان ئارام بیت،
ئێمه مولکی خوداین و هەر بۆلای ئەویش دەگەریننەوه .

***

(۱۸۴)

له خۆشه‌ویستت‌ترین و ته‌کان له‌لای خودا
ئه‌وه‌یه که به‌نده‌که‌ی له سو‌جده‌دا ب‌ل‌یت:
په‌روه‌ردگارا، سته‌مم له خۆم کردووه، ل‌یم خۆشبه!

***

(۱۸۵)

بروام وایه هرچی خراپه‌یه‌ک هاتوته پریم،
بۆ ئه‌وه‌بووه له خراپتر بمپاریزیت.

متمانهم به خودا هه‌یه هرچی لیسه‌ندوومه‌ته‌وه،
بۆ ئه‌وه‌بووه باشترم پێببه‌خشیت.

متمانهم به خودا هه‌یه ئاواته‌خوازی هه‌رشتیکیش بووبم،
به‌لام هیشتا پێینه‌به‌خشیووم، له کاتی گونجاودا پێمه‌به‌خشیت.

ئه‌وه‌ی منی له‌م ژيانه‌دا هیشتووه‌ته‌وه
بروا‌بوونمه که خودا ئاگای لیمه!
چاودیریم ده‌کات، کاریکم بۆ ده‌کات، فریام ده‌که‌ویت،
نازانم چۆن، به‌لام دلنیام گرنگی ده‌دات به‌ کاره‌کانم.
ئه‌م بیروکه‌یه هه‌میشه‌ رزگارم ده‌کات.

***

(١٨٦)

ئه‌گه‌ر خاوه‌نی ئه‌م گه‌ردوونه به‌شتیک ب‌ئێ، ببه،
مه‌حال ده‌لێت به‌ئێ!

***

(١٨٧)

چه‌ند میهره‌بانه ...
که ده‌تبیینیت د‌لت ته‌نگه، د‌لخۆشت ده‌کات.
د‌لنیایی و ئارامی داده‌به‌زینیته سه‌رد‌لت به‌بێ ئه‌وه‌ی هه‌ست بکه‌یت
پاک و بینگه‌ردی بۆ ئه‌و زاته‌ی که گرنگی به‌ ترپه‌ترپه‌ی د‌لت ده‌دات.

***

(١٨٨)

بابه‌ته‌که په‌یوه‌ندی به‌ به‌خته‌وه نییه،
تاوانی زۆر ژیا‌نت ده‌شپوینیت،
داوای لێخۆشبوونی لێیکه!

(۱۸۹)

که‌رچی تاوانه‌کانت زۆربوون،
دوو دل مه‌به له‌که‌رانه‌وه بۆلای خودا.
ئه‌و زاته‌ی ئابروی نه‌بردیت له‌ژیر سه‌قفی تاواندا،
که‌ له‌ژیر بالی ته‌وبه‌دا بیت، ئاشکرات ناکات.

* * *

(۱۹۰)

- له‌باره‌ی خوداوه بۆم بدوئ؟
+ ئه‌گه‌ر خودا خۆشی ویستیت، ئاسمان و زه‌وی به‌دانیشتوانیانه‌وه
خۆشیان ده‌وئیت، دلت له‌به‌هه‌شتدا نیسته‌جی ده‌بیت پیش ئه‌وه‌ی بچیته
ناوی، هیدایه‌ت دراوی، پاریزراوی، بن پئویستی له‌هه‌موو که‌س، له
به‌دبه‌ختی دوورده‌بیت خه‌فته‌تیش لیت راده‌کات.

* * *

(۱۹۱)

ئه وکاته ی قورئان ده خوینیته وه،
له په نای خۆتدا کاغه ز و پینووسیک دابنی،
که گه شتی به هر ئایه تیک که خۆشت ده ویست،
له کاغه زیکی بچووکدا بینوسه!

دواتر ئەم کاغه زانه بکه سندوقیکه وه،
له سه ری بنووسه په یامه کانی خودا بۆ من.

هه رکات زانیت پتویستت به په یامیکه،
بچۆ سندوقه که بکه ره وه،
یه کیک له کاغه زه کان هه ل بگره، و
په یامی خودا بۆ خۆت بخوینه ره وه.....

***

(۱۹۲)

‘چاوه پروانیکردنی دەروو لیکردنەو، پەرستشە.’

ئیبینو رەجەب

***

(۱۹۳)

خودا شەرمەزارت ناکات،
بەلکوو پەحمەت و چارەکانی دوا دەخات بۆ کاتییک کە خۆی دەیزانییت و
تۆ نایزانییت.

***

(۱۹۴)

لەوہیە پۆزییە دواکە وتووەکە ی تۆ،
زۆر باشتربیت لە پۆزییە پیشکە وتووەکە ی ئەوان.
ئارامبگرە و گومانای باشت بە خودا ھەبیت.

***

(۱۹۵)

خودای گه‌وره به به‌لایه‌ک تاقیتده‌کاته‌وه،
بۆ ئه‌وه‌ی شتیکت تیدا چاک بکات
ئو شته‌ته‌ن‌ها به‌و به‌لایه‌ چاک ده‌بی‌ت....

***

(۱۹۶)

حیکمه‌تی خودا نازانیت له‌گرتنه‌وه‌ی ئو شته‌ی خوشتده‌ویست، هه‌تا
ئو ده‌مه‌ی قه‌ره‌بوو‌کردنه‌وه‌که‌ی ده‌رژیت به‌سه‌رتدا

***

(۱۹۷)

په‌روه‌ردگارا ئه‌مه‌ بکه‌ به‌نسیبمان:
له‌دو‌نیا تۆم پۆشی،
ئه‌وا ئیم‌رۆ لیت خوشتده‌بم!

***

(۱۹۸)

له وهیه به خه یالتدا نه یه ت،
دوعا چه ندی کار یگه ری ده کاته سه ر ژ یانت،
به لام پوژیک دیت دوعا کانت هه موو خه م و ئازاره کانت له یه ک ساتدا
ده گوریت بو به هاریک که هه رگیز له پیشتردا نه تدیووه

***

(۱۹۹)

گه وره ترین پوزی؛ ئه و دوعایه یه له په نهانیدا به ناوی تووه
به رزکراو ته وه بو ئاسمان.
نه تو داوات لئی کردووه، نه ده یزانیته....

***

(۲۰۰)

ئه گه ر که سیک ی به ناوبانگ پیت بلیت توی خوشده و نیته،
له خوشیدا ده فریت
بیربکه ره وه،
گه ر خودا به و هه موو گه وره ییه یه وه خوشی بویت.....!

(۲۰۱)

“گەر منت خۆشده‌ویت،
با منیش له‌ته‌ک ئه‌و په‌یامانه‌دا بم که ده‌ینریت بۆ ئاسمان،
خۆشه‌ویستی واته‌ دوعاکردن”

***

(۲۰۲)

“نزاکردن بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی خۆش‌تده‌وین،
جوانترین وینه‌ی خۆشه‌ویستییه‌.”

***

(۲۰۳)

که‌ دلخۆش ده‌بوو پرووی ده‌گه‌شایه‌وه،
وه‌ک ئه‌وه‌ی پارچه‌یه‌ک بیت له‌ مانگ.
“که‌عبی کورپی مالیک باسی پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌کات”

(۲۰۴)

متمان‌ه‌ی ته‌واوت هه‌بیت
ئه‌و ده‌سته‌ی بۆلای خودا به‌رزده‌کریته‌وه
به‌خالیه‌تی ناگه‌ریته‌وه!

***

(۲۰۵)

ئای ئه‌م ده‌سته‌واژه‌یه چه‌ندئ مه‌زنه
'نزام بۆ کردیت'
چ هه‌ستیکت پیشک‌ه‌ش ئه‌و که‌سه کردووه،
هه‌تا له کاتی خه‌لوه‌تی له‌گه‌ل خودادا به‌شدارییت پنی بکات.

***

(۲۰۶)

گه‌ر خودا ئه‌وه‌ی لیت بینی که خوشی ده‌ویت.
ئه‌وه‌ت بۆ به‌رده‌وام ده‌کات که خوشت ده‌ویت.

***

(۲۰۷)

به‌ده‌نگی‌کی هیوا بپراو و شکاوییه‌وه داوا له‌خودا مه‌که،
به‌لکوو داوای لیتی‌که و متمانه‌ت به‌توانا‌که‌ی هه‌بیت.
به‌جۆری‌ک پرو‌خۆش‌به‌ بۆ میهره‌بانیه‌که‌ی
وه‌ک ئه‌وه‌ی داوا‌کارییه‌که‌ت پیتیه‌خسراوه.

پاشان مژده‌ت لیتیت به‌وه‌لامدانه‌وه

***

(۲۰۸)

" دلنیا‌به، میهره‌بانی خودا
زۆر فراوانتره‌ له‌ نار‌ه‌حتیه‌کانی ژیان!"

***

(۲۰۹)

" په‌روه‌ردگارا خۆپراگرم وه‌ک فه‌رمانت پیکردووم
مژده‌م بده‌ری وه‌ک په‌یمان‌ت پیتداوم"

(۲۱۰)

پیی وتم: خودا دهرووت لئدهکاته وه.
دایکم ئافره تیکه درق ناکات

***

(۲۱۱)

پاشان خودا رازیت دهکات،
وهک ئه وهی پوژیک خه مبار نه بوو بیت

***

(۲۱۲)

چهنده ئاوانت ئه جامدا
بگه ریوه!
خودا ته و به کارانی خوشده ویت!

***

(۲۱۳)

”په‌روه‌ردگارا گومانی باشم پین بردوویت،
ساریژی برینه‌کانم بکه!“

***

(۲۱۴)

خۆراگر به له کاتی له‌ده‌سدانی ئه‌وشتانه‌ی خۆشده‌وین،
چونکه تو نازانیت بو له‌ده‌ستداوه،
به‌لام خودا ده‌یزانیت!

***

(۲۱۵)

”هه‌تا زیاتر خودا له دلتدا گه‌وره‌بیت،
شته‌کان له چاوتدا بچووک ده‌بنه‌وه“

***

(۲۱۶)

’خودا له ته‌نهایه‌کانتدا ده‌تینیت،
به ئه‌دهب به!’

***

(۲۱۷)

ئیبینو جه‌وزی ده‌فه‌رمویت: پیره‌میردیکم بینی چه‌ند خوله‌کیک پیش
نوژی نیوه‌رۆ ده‌ستنوژی ده‌شۆرد.
لیم پرسى: ئه‌رى بانگی داوه؟!
وتى: ده‌چم بۆلای خودا پیش ئه‌وه‌ی بانگم بکات.

***

(۲۱۸)

’په‌روه‌ردگارا په‌نات پیده‌گرین له‌وه‌ی چاوه‌روانى شتانیک بکه‌ین،
که بۆ ئیمه‌ نه‌نوسراوه’

***

(۲۱۹)

” ده‌ستی پراستت بخه سهر دلت و پتی بلی:
نارام به ئه‌ی دل،
ئه‌وه‌ی خودا ویستی لیتیت ده‌بیت و
ئه‌وه‌ی ویستی لینه‌بیت نابیت!“

***

(۲۲۰)

” ده‌ستبگره به دوعاوه
وهک ئه‌وه‌ی هیچ چاره‌سه‌ریک شک ناب‌بیت ته‌نھا ئه‌و نه‌بیت!“

***

(۲۲۱)

" سلاو له وانهی باوه پریان به بهش و دادپهروهی خودا ههیه.
باوه پریان وایه ئه وهی له دهستیان چوو له ئه سلاوا بۆ ئه وان نه بووه.
باوه پریان وایه به خششی خودا په حمه ته، گرتنه وهی حیکمه ته.
باوه پریان وایه له ته واویتی ئیمان ئه وهیه باوه پریان به و حیکمه تانهی خودا
بیت که نایان بینین وهک چۆن باوه پریان به و په حمه تهی ههیه که
ده بینین!"

***

(۲۲۲)

بۆ ئه وهی زیاتر له خوداوه نزیک بیت،
نه کهی باوه رت وایت له کهسانی تر لێ وهی نزیکتریت...!

***

(۲۲۳)

ئه گهر شکست هینا له وازهینان له ئه نجامدانی تاوان.
واز له داوای لێخو شبوون مه هینه (استغفرالله)!

***

(۲۲۴)

دوو شت جیگیرن:

قبیله، و دلی دایکت

ئوه‌ی ماوه‌ته‌وه،

به‌رده‌وام و جیگیر نییه و گره‌وی له‌سه‌ر مه‌که!

***

(۲۲۵)

په‌روه‌ردگارا پینگام بده به جوړیک خوشم بویت

که له‌به‌رده‌م سه‌رپیچی کردنتدا بوه‌ستم،

وه‌لی ئه‌نجامی نه‌ده‌م چونکه خوشه‌ویستییه‌که‌ت پینگیم لیده‌کات....

***

(۲۲۶)

تو نازانی له‌وه‌یه په‌روه‌ردگارت به کارسازیی خوی

که‌وتنی بۆ نووسییت، بۆ ئه‌وه‌ی ریگایه‌کی تر بگریته به‌ر،

که تیندا به‌خته‌وه‌ریبونتی تیندا شاردراره‌ته‌وه....

(۲۲۷)

“پەروردگارا: ھەموو پۆزشەکان شایستە نین،
ھەموو بەلگەکان پووچن، بەلام تۆ ئەھلى لیخۆشیوونیت”

***

(۲۲۸)

ئەسمەى دەفەرمویت:
گویم لە کابرایەکی دەشتەکی بوو دەیوت:
پەروردگارا، پینگا چەند تەنگ و ناپەحەتە
بۆ ئەو کەسەى تۆ پێ نیشان دەرى نەبیت....
چەندى سامناکە بۆ ئەو کەسەى تۆ شادوومانکاری نەبیت....

***

(۲۲۹)

“پەروردگارا تووشى عەیبەيەکم نەکەیت
کە پێشتر بەھۆیەوہ رقم لەکەسانیک بووہ....!”

(۲۳۰)

‘ به ئەندازه‌ی ده‌سه‌لاتی خودا داوا له خودا بکه،
نه‌ک به ئەندازه‌ی خه‌ونه‌کانت.
خاوه‌نی ئاسمان و زه‌مین،
هیچ شتیک ده‌سته‌وسانی ناکات
داوای مه‌حالی لێیکه...’

***

(۲۳۱)

‘هیچ که‌سیک له ئێمه‌ ئه‌و پێگایه‌ نازانیت که‌ روژه‌ خراپه‌کانی پێ
تیپه‌رینیت... به‌لکوو به‌ فه‌زلی خودا پرزگارمان ده‌بیت’

***

(۲۳۲)

“ هه‌موویان گوئیستی دهنگمن،
په‌روه‌دگارا ته‌نھا تو گوئیستی دل‌میت،
داواکارییه‌که‌ی پښ ببه‌خشه ”

***

(۲۳۳)

نه‌وکاته‌ی ټو نیعه‌مه‌تانه ده‌بژیریت که پیت نه‌به‌خسراوه،
له بیرت نه‌چیت ټو به‌لایانه‌ش بژمیریت که تووشت نه‌بووه!

***

(۲۳۴)

“ هه‌موو دهرگاگان داخراپوون
تا ټه‌وکاته‌ی خودا فه‌رمانی کرد... ”

***

(۲۳۵)

تۆ دهخهویت ئه و چه زده کات ههستیت و له بهرده میدا نوێژ بکهیت،
بایه کی هیتواش ده نیریت و په نجه ره کهت ده جولینیت، یان مندالیک له
خیزانه کهت له لای ژووره که تدا ژاوه ژاویک ده نیته وه، یان زۆر زۆر
توونیت ده بیت، هه لده ستیت و ته ماشای کاتژمیر ده کهیت، دواي چه ند
خوله کیک له سه ر به رمالییت و مونا جاتی له گه ل ده کهیت، نازانیت ئه وه
ئه و بوو له خه وی هه ستانیت.

له کتییی ' چونکه تۆ خودایت '

***

(۲۳۶)

' خه مبار مه به
ئه گه ر ئاواتیکت نه هاته دی،
له وه یه ئه گه ر پیت ببه خشرایه،
ساتیک دلخۆشی و سه رده میک خه فته بوايه بۆت.
شادوومانی کاتژمیریک و به دبه ختی ته مه نیک بوايه.

هه ربۆیه له هه موو ئاواته کانتدا
داواي بژارده ی خودا بکه و بلێ:
' په روه ردگارا ئه و ئاواتانه م بهینه دی
که خیری دین و دنیامی تیدایه!'

(۲۳۷)

بیر له چۆنیهتی رزگار بوون مهکه ره وه.....
گهر خودا ویستی له شتیک بوو
هۆکاره کانت بۆ ئاسان دهکات، به بی ئه وهی ئاگات لیبت.

***

(۲۳۸)

گهر تاقی کرایته وه به دواخستنی ئه وشتهی ئاواتی پیده خوازیت.
ئارام بگره،
بۆ ئه وهی خودا زۆر له وه زیاتر پین بدات که ده ته ویت.

***

(۲۳۹)

خودا دوا ی دهخات لیت، وه لئ ئه و دلّهت له یاد ناکات
که چاوه پروانی ماندووی کردووه.....

(۲۴۰)

له دلی هه‌مووماندا چیرۆکیک هاوشتیوه‌ی چیرۆکه‌که‌ی یوسف
هه‌یه:

خه‌ونتیکی دوور،

ئاواتیکی زۆر دوورتر،

خه‌لکی سویند ده‌خۆن که هه‌رگیز ئه‌و شته به‌دی نایه‌ت،

به‌لام دواتر خودا ده‌یه‌ویت ئه‌و کاره پووبدات،

هه‌موو گومانه‌کان به‌تال ده‌بنه‌وه.

خودا هه‌موو ئاواته‌کانمان بۆ به‌دی هینیت

زۆر زۆر جواتر له‌وه‌یه به‌خه‌یالماندا هاتبوو

پووده‌که‌یه‌ ئه‌وانه‌ی ده‌یانووت هه‌رگیز به‌دی نایه‌ت، ده‌لئیت:

سویندم بۆ نه‌ده‌خواردن که خودا وه‌لامم ده‌داته‌وه؟!

سوپاس بۆ خودا که وه‌لامی دوعاکانم له‌ده‌ستی ئیوه‌دا نییه.....!

***

(۲۴۱)

خودا ئەو بەندەییەى خوشدەوایت که زۆر داواى لیدەکات
دایکمان عائیشە دەفەر مووایت:
پۆژیکیان پیغەمبەرى خودا ﷺ دوعای دەکرد،
پاشان دوعای دەکرد .... ھەر دوعای دەکرد.

﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾

لهدوای ئەوهی له نووسینهوه و وهرگیزانی ئەم کتێبه تهواوبووم، کتێبهکه م نارد بۆ کتێبخانهیهک بۆ ئەوهی کتێبهکه م بۆ چاپ بکه ن و بلاوی بکه نه وه، بهلام به پڕیزه وه وهلامیان دامه وه و وتیان کتێبی تر له پڕۆژه ماندايه و له ئیستا ناتوانین کتێبه که ت بۆ چاپ بکهین، دواتر ناردم بۆ کتێبخانهیهکی تر، بهلام ئەمان هه ر وهلامیشیان نه دامه وه ته نها ته ماشای کتێبه که یان کرد که بۆم نارده بوون و هیچی تر، زۆر سوپاسیان ده که م چونکه وهلامیان بدایه ته وه کتێبه که به وشێوهی ئیمپرۆ خوێنه ری نه ده بوو، دوای مانگیک ئەوه به خه یالمداهات که کتێبه که به pdf بلاوبکه مه وه، بلاوکردنه وه که ش له ۹/۲۹ دا بیت پۆزی له دایکبوونم، هه م سوپاسگوزارییه ک بیت بۆ خودا، هه م دیارییه کیش بیت بۆ خوێنه رانی کتیب و، به بی به رانه بر ئەم کتێبه خنجیلانه یان ده ست بکه ویت، متمانم هه بوو کتێبه که جیگای په زامه ندی خوێنه ران ده بیت و، پووناکیه ک ده بیت بۆ هه موو ئەوانه ی به دل له گه لی تیکه ل ده بن، مامۆستا حه یده ر ئیبراهیم هاوکار و پشتیوانی هه میشه ییم ئەرکی پێداچوونه وهی کتێبه که ی گرت ه ئەستۆ، کاکه سه فین به رگی کتێبه که ی بۆ نه خشاندم، مامۆستا هونه ر دیزاینی ناوه وهی کتێبه که ی بۆ کردم، دواتر له کورده ییدیا بلاومکرده وه، پێشوازییه کی زۆر جوانی لیکرا، دوای دوو پۆژ له بلاوکردنه وهی، دکتۆر به ختیار که مال تاله بانی نامه یه کی بۆ ناردم، ئاماژه ی به وه کرد کتێبه که تم خویندۆته وه و، زۆر ئومید به خش و به سووده، ده ستخۆشی لیکردم و، وتی پۆژانه وته یه کی له په یجه که مدا داده نیم، الحمدلله ماوه ی چوار مانگه ده یان وته ی کتێبه ی بلاوکردۆته وه و، ده یان هه زار خوێنه ری هه بووه و

مایه‌ی په‌زامه‌ندیان بووه، دواتر کتیبه‌که‌م بۆ مامۆستا هونه‌ر نارد و، ده‌ستی نه‌نا به‌پروومه‌وه و به‌لێنیدا بۆم چاپ بکات، الحمدلله ماوه‌ی دوو مانگ که‌متر له‌بازاردا بووه، دوو چاپی کتیبه‌که‌ ته‌واوبوو و، نزیکه‌ی پانزه‌هه‌زار جاریش داوتلۆد کراوه، پۆژانه‌ش خوشک و برایان په‌یام ده‌نێرن که‌ چه‌ندین جار کتیبه‌که‌یان خویندۆته‌وه و له‌ بێ هیوایی و بێ ئومیدی پزگاری کردون و، بۆ هه‌موو کاروباریکیان سه‌ره‌تا ده‌گه‌رینه‌وه بۆ لای خودا، له‌کۆتاییشدا ده‌لێن به‌راستی ئه‌م کتیبه‌ بۆ ئیمه‌ نووسراوه، داواکارم له‌ خودا ئه‌مکاره‌مان لێ قبول بفرمویت و به‌ره‌که‌تداری بکات....

سوپاسنامە

➤ سوپاس بۆ باوک و دایكى ئازیزم که بەردەوام دوعای خیرم بۆ دەکەن که کارەکانم باربیت، سەرکەوتوویت، ئەو هی ئیمپرو ئەم کتیبە پیتی گەیشتوہ بی گومان بەرەکەتی دوعای ئەوانە....

➤ سوپاس بۆ دکتۆر بەختیار که مال تالەبانی، که متمانەى بە کتیبەکەم کرد و، بەردەوام وتەکانی بلاودەکاتەوہ....

➤ سوپاس بۆ مامۆستا حەیدەر که پێداچوونەوہی کتیبەکەى گرتە ئەستۆ.

➤ سوپاس بۆ کاک ھونەر و ناوہندی سارا که کتیبەکەیان قبول کرد و بلاویان کردەوہ.

➤ سوپاس بۆ ئەو پەيجانەى که پڕۆژانە بابەتەکانى ئەم کتیبە بلاودەکەنەوہ، بەتایبەتی پەيجى مالى عاريفان و تويشوى قيامت و شنەى ئيمان....

➤ سوپاس بۆ ھەموو ئەو بەرێزانەى ئەم کتیبە دەخویننەوہ.

➤ سوپاس بۆ خیزانم که لە پێداچوونەوہم بۆ چاپى سێيەم ھاوکارم بوو....

ئاگای لیتە لەم دەرگا دەدەیت، دەرۆیت بۆ ئەو دەرگا.
 سەرناکەویت، ماندوویت، خەمباریت.
 ئەم سەرکۆنەت دەکات، ئەو بیزارت دەکات.
 تۆش خەمبار دەبیت، دەگریت، دەکەویت، هەلەدەسیتەو
 دواتر هیچ پەناگەیهک شک نابەیت پەنای ئەو نەبیت.
 بە شەرمەزارییەو، بە گریانەو، بە پەشیمانییەو
 دەچیتەو بەر دەرگاکی.
 ئەویش پیشوازیت لێدەکات، وەک ئەوێ بفرمۆیت:
 گەر لەگەلت سارد بوون، ئەوا منت هەیە!
 گەر ئازاریان دایت، من دکتۆری تۆم!
 بەخێرھاتیەو، بەخێرھاتیەو،
 بەخێرھاتیەو بۆلام بەندەکەم.
 بۆ سکالا دەبەیتە لای کەسانی تر
 کە هەر من نارەحەتیت لەسەر لادەبەم
 بەندەکەم بانگم بکە.....وہلامت دەدەمەو
 من لەبارەوی خوداوە بۆتان دەدویم.....

2000002135

3500

ناوەندی سارا
 بۆ چاپ و بڵاوکردنەو

